ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः श्री गुरुभ्यो नमः हरिः ओं

> उदकशान्ति मन्त्रपाठः (without Anushangam)

Version Notes:

- 1. This is now the current Version 4.2 dated July 31, 2022.
- 2. This replaces the earlier version 4.1 dated December 31, 2020
- 3. In this Version, the Source references of various Mantras have been indicated

TS - Taittiriya Samhita

TB - Taittiriya Brahamanam

TA - Taittiriya Aranyakam

EAK - Ekaagni Kaandam RV - Rig Veda Samhita

- 4. Corrections found and reported till 15th July 2022 have been incorporated.
- 5. Convention improvements in Nasal, representation of Svarabhakti and sound extensions have been incorporated
- 6. Some Paragraph numbering has been changed to match with Mantra Source Reference.
- 7. This version is specially compiled **without anushangam** at the request of Veda learning groups.

Contents

1 उदकशान्ति	5
1.1 वेदारंभे सर्वसाधारण्येन जप्या: म	न्त्रा: 5
1.2 वेदाधया	
1.3 रक्षोघ्नं	
1.4 इन्द्र सूक्तं	
1.5 यें देवा:	
1.6 आयुष्कामेष्टि मन्त्राः12	
1.7 अग्होमुच मन्त्राः	13
1.8 शास्तृ सूक्तं (आप्यं)	13
1.9 राष्ट्रभृतंं	
1.10 सर्प सूक्तं	16
	16
1.12 अप्रतिरथ:	
1.13 चमकं तृतीय अनुवाकः	20
	20
	22
1.16 सर्पाहुती मन्त्रा:	25
1.17 गन्धर्वाहुतीः	26
1.18 अज्यानि मन्त्राः	26
1.19 अथर्वशीर्षं	
1.20 प्रत्यंगिरस:	29
1.21 अन्न सूक्तं	34
1.22 वाख् सूक्तं	
1.23 श्रद्धा सूक्तं	36
1.24 ब्रह्म सूक्तं	
1.25 गो सूक्तं	
	39
1.27 नासदासीय सूक्तं	40

1.28	भाग्य सूक्तं
1.29	नक्षत्र सूक्तं(वाक्यं)
	नक्षत्र उपहोम मन्त्राः
1.31	वरुण सूक्तं
1.32	पवमान सूक्तं
1.33	नक्षत्र सूक्तं (नक्षत्र जप मन्त्राः) 69

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः श्री गुरुभ्यो नमः हरिः ओं

1 उदकशान्ति

1.1 विदारंभे सर्वसाधारण्येन जप्याः मन्ताः

ओं भूः । तथ्सवितुर् वरेण्यं । ओं भुवः भर्गो देवस्य धीमितः ।

ओं भूः । तथ्सवितुर् वरेण्यं । भर्गो देवस्य धीमितः ।

ओं भूः । तथ्सवितुर् वरेण्यं । भर्गो देवस्य धीमितः ।

ओं भुवः । धियो योनः प्रचोदयात् ।

ओं भुवः । तथ्सवितुर् वरेण्यं भर्गो देवस्य धीमितः ।

ओं भुवः । तथ्सवितुर् वरेण्यं भर्गो देवस्य धीमितः ।

धियो योनः प्रचोदयात् ।

धियो योनः प्रचोदयात् ।

ओं शान्तिः शान्तिः ।

वेदाधया ॥ । । ॥ ॥ ॥ । अग्निमीळे पुरोहितं यज्ञस्य देवमृत्विजं । होतारं रत्न धातमं । इषे त्वोर्जेत्वा वायवस्स्थो पायवस्थ देवो वस्सविता प्रार्पयतु ्रेष्ठतमाय कर्मणे । अग्न आयाहि वीतये गृणानो हव्यदातये । निहोता सिथ्सि बर्.हिषि । रान्नो देवीरभिष्टय आपो भवन्तु पीतये। शं योरभिस्रवन्तु नः ॥ 1 (1) 1.3 *रक्षोघ्नं* TS 1.2.14.1 to TS 1.2.14.7 for Para 1 to 8 कृणुष्व पाजः प्रसितिन्न पृथ्वीं याहि राजेवामवा ए इभेन।

त्रृष्वीमनु प्रसितिं दूणानोऽस्ताऽसि विद्ध्यं रक्षस स्तपिष्ठैः। तव भ्रमास आशुया पतंत्यनु स्पृश धृषता शोशुचानः । तपू अध्यग्ने जुह्वा पतंगानसन्दितो विसृज विष्वगुल्काः। प्रति स्पर्शो वि सृज तूर्णितमो भवा पायुर्विशो अस्या अदब्धः ॥ 2 यो नो दूरे अघश्र्सो यो अन्त्यग्ने माकिष्टे व्यथिरा दधर्षीत्। उदग्ने तिष्ठ प्रत्यातनुष्वन्यमित्रां ओषतात्तिग्महेते । यो नो अराति ए समिधान चक्रे नीचा तं धक्ष्यतसन्न शुष्कं।

ऊर्द्ध्वो भव प्रति विद्ध्याद्ध्यस्मदाविष्कृणुष्व दैव्यान्यग्ने । ा । । । । । । । अव स्थिरा तनुहि यातुजूनां जामिमजामिं प्र मृणीहि शत्रून् ॥ 3 स ते जानाति सुमितं यविष्ठ य ईवते ब्रह्मणे गातुमैरत्। । सेदग्ने अस्तु सुभग स्सुदानुर् यस्त्वा नित्येन हविषा य उक्थैः। पिप्रीषति स्व आयुषि दुरोणे विश्वेदस्मै सुदिना साऽसदिष्टिः । अर्चामि ते सुमतिं घोष्यर्वाख् सन्ते वावाता जरता-मियंगीः ॥ 4 ॥ । स्वश्वास्त्वा सुरथा मर्जये–मास्मे क्षत्राणि धारयेरनु द्यून् । इह त्वा भूर्या चरे दुप तमन् दोषावस्तर् दीदिवा एस-मनुद्यून्। क्रीडन्तस्त्वा सुमनस स्सपेमाभि द्युम्ना तस्थिवा एसो जनानां। यस्त्वा स्वश्च स्सुहिरण्यो अग्न उपयाति वस्मता रथेन । तस्य त्राता भवसि तस्य सखा यस्त आतिथ्य-मानुषग् जुजोषत् ॥ 5 महो रुजामि बन्धुता वचोभिस्तन्मा पितुर्गोतमादन्वियाय। त्वन्नो अस्य वचस-श्चिकिन्धि होतर्यविष्ठ सुक्रतो दम्नाः । अस्वप्नज स्तरणय स्सुशेवा अतन्द्रासोऽवृका अश्रमिष्ठाः ।

ते पायवः सद्धियञ्चो निषद्याग्ने तव नः पान्त्वमूर। ये पायवो मामतेयं ते अग्ने पश्यन्तो अन्धं दुरितादरक्षन्न् । ररक्ष तान्थ् सुकृतो विश्ववेदा दिफ्सन्त इद्–रिपवो ना ह देभुः ॥ ६ त्वया वय ए संधन्यस्त्वोता स्तव प्रणीत्यश्याम वाजान् । उभाश्र सां सूदय सत्यता तेऽनुष्ठुया कृणुह्यह्रयाण । अया ते अग्ने समिधा विधेम प्रतिस्तोम ं शस्यमानं गृभाय । दहाशसो रक्षसः पाह्यस्मान् दुहो निदो मित्रमहो अवद्यात् । रक्षोहणं वाजिन-माजिधर्मि मित्रं प्रथिष्ठ-मुप यामि शर्म । शिशानो अग्निः क्रतुभि स्समिद्ध-स्सनो दिवा स रिषः पातु नक्तं ॥ 7 । । । । वि ज्योतिषा बृहता भात्यग्निराविर् विश्वानि कृणुते महित्वा । प्रादेवीर्माया स्सहते दुरेवा रिशशीते शृंगे रक्षसे विनिक्षे । उत स्वानासो दिवि षन्त्वग्ने स्तिग्मायुधा रक्षसे हन्तवा उ ॥ ८ (२)

1.4 *इन्द्र सूक्तं*

```
TS 1.6.12.1 to TS 1.6.12.6, for para 9 to 14
इन्द्रं वो विश्वतस्परि हवामहे जनेभ्यः । अस्माकमस्तु केवलः ।
इन्द्रं नरो नेमधिता हवन्ते यत्पार्या युनजते धियस्ताः।
इन्द्रियाणि शतक्रतो या ते जनेषु पञ्चसु । इन्द्र तानि त आ वृणे ।
अनुते दायि मह इन्द्रियाय सत्रा ते विश्वमनु वृत्रहत्ये ॥ 9
अनु क्षत्रमनु सहो यजत्रेन्द्र देवेभिरनु ते नृषह्ये।
॥ । । । । । । । । । । । । । । । अ। यस्मिन्थ् सप्त वासवा स्तिष्ठन्ति स्वारुहो यथा ।
अामास् पक्वमैरय आ सूर्य ए रोहयो दिवि ।
घर्मन्न सामन्तपता सुवृक्तिभिर् जुष्टं गिर्वणसे गिरः।
इन्द्रं वाणीरन्षत ॥ 10
गायन्ति त्वा गायत्रिणो ऽर्चंत्यर्क-मर्किणः ।
ब्रह्माणस्त्वा शतक्रतवुद् व ए शमिव येमिरे।
```

अ इोम्चे प्र भरेमा मनीषा मोषिष्ठदाव् के सुमतिं गृणानाः। इदमिन्द्र प्रति हव्यं गृभाय सत्या स्सन्तु यजमानस्य कामाः । विवेषयन्मा धिषणा जजान स्तवै पुरा पार्यादिन्द्र-महः। अर्हसो यत्र पीपरद्-यथा नो नावेव यान्तमुभये हवन्ते ॥ 11 प्र सम्राजं प्रथम-मद्ध्वराणा-म्होमुचं वृषभं यज्ञियानां । अपान्नपातमिश्वना हयन्त-मस्मिन्नर इन्द्रियं धत्तमोजः। वि न इन्द्र मृधों जिह नीचा यच्छ पृतन्यतः। अधस्पदं तमीं कृधि यो अस्मा ए अभिदासति । इन्द्रक्षत्रमभि वाममोजो ऽजायथा वृषभ चर्षणीनां। अपानुदो जन-ममित्रयन्त-मुरुं देवेभ्यो अकृणोरु लोकं । मृगो न भीमः कुंचरो गिरिष्ठाः परावत आ जगामा परस्याः ॥ 12 सृक एं स एशाय पविमिन्द्र तिग्मं विश्तर्त्रून् ताडि वि मृधो नुदस्व। विशत्रून्. वि मृधों नुद वि वृत्रस्य हनूं रुज । विमन्युमिन्द्र भामितों ऽमित्रस्याभि दासंतः। त्रातारमिन्द्रं-मवितार मिन्द्र ए हवेहवे सुहव ए शूरमिन्द्रं। हुवे नु शक्रं पुरुहूतमिन्द्र स्वस्ति नो मघवा धात्विन्द्रः ॥ 13

मा ते अस्या ् सहसावन् परिष्टावघाय भूम हरिवः परादै। त्रायस्व नो ऽवृकेभिर् वरूथै स्तव प्रियास स्सूरिषु स्याम । अनंवस्ते रथमश्राय तक्षन् त्वष्टा वज्रं पुरुहृत द्युमन्तं । ब्रह्माण इन्द्रं महयन्तो अर्के-रवर्द्धयन्नहये हन्तवा उ। वृष्णे यत्ते वृषणो अर्कमर्चानिन्द्र ग्रावाणो अदिति स्सजोषाः । अनश्वासो ये पवयोऽरथा इन्द्रेषिता अभ्यवर्त्तन्त दस्युन् ॥ 14 (3) T.A.6.1.9 for para 15a, TS1.4.41.1 & TS1.4.42.1 for para 15b यत इन्द्र भयामहे ततो नो अभयं कृधि। मघवन् च्छिग्धि तव तन्न ऊतये वि द्विषो वि मृधो जिह । स्वस्तिदा विशस्पतिर्वृत्रहा विमृधों वशी। वृषेन्द्रः पुरएतु न स्स्वस्तिदा अभयं करः । 15a महा एं इन्द्रो वज्रबाहु ष्योडशी शर्म यच्छतु । स्वस्ति नो मघवा करोतु हन्तु पाप्मानं योऽस्मान् द्वेष्टि । सजोषां इन्द्र सगणो मरुद्धि स्सोमं पिब वृत्रहन्च्छूर विद्वान् । जिह शत्रू एरप मृधों नुदस्वाथा ऽभयं कृणुहि विश्वतों नः ॥ 15b (4)

1.5 ये देवाः <u>TS 1.8.7.1 for para 16</u> ॥ ये देवाः पुर स्सदोऽग्नि नेत्रा, दक्षिणसदो यमनेत्रा, । पश्चाथ्सद स्सवित नेत्रा, उत्तरसदो वरुणनेत्रा, उपरिषदो बृहस्पति नेत्रा, रक्षोहण स्तेनः पान्तु ते नोऽवन्तु तेभ्यो नमस्तेभ्य स्स्वाहा -ऽग्नयं रक्षोघ्ने स्वाहा. यमायं सवित्रे , ा वरुणाय बृहस्पतये दुवस्वते रक्षोघ्ने स्वाहा ॥ 16 (5) 1.6 <u>आयुष्कामेष्टि मन्त्राः</u> TS 2.3.10.3 for para no.17 अग्निरायुष्मान्थ्स वनस्पतिभि-रायुष्मान् तेनत्वाऽऽयुषाऽऽयुष्मन्तं करोमि, सोम आयुष्मान्थ्स ओषधीभिर, न्। यज्ञ आयुष्मान्थ्स दक्षिणाभिर्, । ॥ । — ब्रह्मायुष्मत्तद् ब्राह्मणै–रायुष्मद्,

1.7 <u>अग्होमुच मन्त्राः</u>

TS 2.3.13.1, for para No. 18

या वामिन्द्रावरुणा यतव्या तनूस्तयेम—मण्हंसो मुञ्चतं,
"या वामिन्द्रावरुणा सहस्या, रक्षस्या, तेजस्या,
तनूस्तयेम—मण्हंसो मुञ्चतं,
"यो वामिन्द्रावरुणावग्नौ स्नामस्तं वामेतेना वयजे,
"यो वामिन्द्रावरुणा द्विपाथ्सु पशुषु, चतुष्पाथ्सु,
"॥ष्ठे, गृहे—, ष्वफ्सोषधीषु, वनस्पतिषु,
स्नामस्तं वामेतेनाव यजे ॥ 18 (७)

1.8 *शास्तृ सूक्तं (आप्यं)*

अग्ने यशस्विन्. यशसे-ममर्पयेन्द्रावती-मपचिती मिहावह ।
अयं मूर्द्धा परमेष्ठी सुवर्चा स्समानानामुत्तम श्लोको अस्तु ।
भद्रं पश्यन्त उप सेदुरग्रे तपो दीक्षामृषय स्सुवर्विदः ।
ततः क्षत्रं बलमोजश्च जातं तदस्मै देवा अभि सन्नमन्तु ।

धाता विधाता परमोत सन्दृक् प्रजापितः परमेष्ठी विराजा ।
स्तोमा-श्रन्दा एसि निविदो म आहुरेतस्मै राष्ट्रमभि सन्नमाम ।
अभ्यावर्त्तद्ध्व-मुपमेत साकमयण् ज्ञास्ताऽधिपतिर्वो अस्तु ।
अस्य विज्ञानमनु सण् रभद्ध्वमिमं पश्चादनु जीवाथ सर्वे ॥ 19 (8)

1.9 <u>राष्ट्रभृतं</u>

TS 3.4.7.1, for para No. 20

ऋताषाड् ऋतधामाऽग्निर् गन्धर्वस्त-स्यौषधयोऽप्रसरस -- - - । - । ऊर्जो नाम स इदं ब्रह्म क्षत्रं पातु ता इदं ब्रह्म क्षत्रं पान्तु तस्मै स्वाहा ताभ्य स्स्वाहा ,

सर्हितो विश्वसामा सूर्यो गन्धर्व-स्तस्य मरीचयोऽपस्तरसं आयुर्व, स्सुषुम्न स्सूर्यरिंग-श्चन्द्रमा गन्धर्व-स्तस्य नक्षत्राण्यपस्तरसो बेकुरयो,

भुज्यु स्सुपर्णो यज्ञो गन्धर्व-स्तस्य दक्षिणा अफ्सरसः स्तवाः,
प्रजापतिर् विश्वकर्मा मनो गन्धर्व स्तस्यर्ख्सामान्यफ्सरसो वह्नय,
इषिरो विश्वव्यचा वातो गन्धर्व-स्तस्यापो उफ्सरसो मुदा,

्। । । । । भुवनस्य पते यस्यत उपरि गृहा इह च। स नो रास्वाज्यानिण् रायस्पोषण् सुवीर्यण् सम्वथ्सरीणाण स्वस्ति । परमेष्ठ्यधिपतिर् मृत्युर् गन्धर्व-स्तस्य विश्वमफ्सरसो भुव, स्सुक्षिथि स्सुभूतिर् भद्रकृथ् सुवर्वान् पर्जन्यो गन्धर्व-स्तस्य विद्युतो उफ्सरसो रुचो, दूरे हेतिर-मृडयो मृत्युर् गन्धर्व-स्तस्य प्रजा अफ्सरसो भीरुवः, चारुः कृपणकाशी कामो गन्धर्व-स्तस्याधयो उपसरस ३शोचयन्तीर्, नाम स इदं ब्रह्म क्षत्रं पातु ता इदं ब्रह्म क्षत्रं पान्तु तस्मै स्वाहा ताभ्य स्स्वाहा, स नो भुवनस्य पते यस्यत उपरि गृहा इह च। उरु ब्रह्मणेऽस्मै क्षत्राय महि शर्म यच्छ ॥ 20 (9)

1.10 *सर्प सुक्तं*

TS 4.2.8.3 for para No. 21

नमो अस्तु सर्पेभ्यो ये के च पृथिवी मनु ।

ये अन्तरिक्षे ये दिवि तेभ्य स्सर्पेभ्यो नमः ।

येऽदो रोचने दिवो ये वा सूर्यस्य रिश्मषु ।

येषामफ्सु सदः कृतं तेभ्य स्सर्पेभ्यो नमः ।

या इषवो यातुधानानां ये वा वनस्पती ्रनु ।

ये वाऽवटेषु शेरते तेभ्य स्सर्पेभ्यो नमः ॥ 21 (10)

1.11 *पंचचोडाः*

TS 4.4.3.1 for para No. 22

रयं पश्चाद् विश्वव्यचा स्तस्य रथप्रोतश्चासमरथश्च सेनानिग्रामण्यौ

प्रम्लोचन्ती चा नुम्लोचन्तीचाऽफ्सरसौ सर्पा हेतिर् व्याघ्राः प्रहेति,

रय मृत्तराथ् सम्यद्वस्तुस्तस्य सेनजिच्च सुषेणश्च सेनानिग्रामण्यौ
विश्वाचीच घृताची चाफ्सरसावापो हेतिर् वातः प्रहेति ,

रय-मुपर्यर्वाग्वसु स्तस्य तार्क्ष्य-श्चारिष्टनेमिश्च सेनानि

ग्रामण्यावुर्वशी च पूर्वचितिश्चाफ्सरसौ विद्युद्धेति-रवस्फूर्जन् प्रहेति ,

स्तेभ्यो नमस्ते नो मृडयन्तु ते यं द्विष्मो यश्च नो द्वेष्टि तं वो

जंभे दधामि ॥ 22 (11)

1.12 *अप्रतिरथ*:

TS 4.6.4.1, for para No. 23 to 27
आशुः शिशानो वृषभो न युद्ध्मो घनाघनः क्षोभण-श्चर्षणीनां।
संक्रन्दनोऽनिमिष एकवीर श्वात्र सेना अजयथ् साकमिन्द्रः।
संक्रन्दनेनानिमिषेण जिष्णुना युत्कारेण दुश्चवनेन धृष्णुना।
तदिन्द्रेण जयत तथ् सहद्ध्वं युधो नर इषुहस्तेन वृष्णा।
स इषुहस्तैः स निषंगिभिर्वशी संस्रष्टा स युध इन्द्रो गणेन।

```
स एसृष्टजिथ् सोमपा बाहु शर्द्ध्यूर्द्ध्वधन्वा प्रतिहिताभिरस्ता ।
बृहस्पते परि दीया रथेन रक्षोहा ऽमित्रा ् अपबाधमानः ॥ 23
प्रभंजन्थ् सेनाः प्रमृणो युधा जयन्नस्माकं-मेद्ध्यविता रथानां ।
गोत्रभिदं गोविदं वज्रबाहुं जयन्तमज्म प्रमृणन्त-मोजसा।
इमण् सजाता अनु वीरयद्ध्वमिन्द्रण् सखायोऽनु सण् रभद्ध्वं ।
बलविज्ञायः स्थविरः प्रवीर स्सहंस्वान्. वाजी सहंमान उग्रः ।
अभिवीरो अभिसंत्वा सहोजा जैत्रमिन्द्र रथमा तिष्ठ गोवित् ॥ 24
अभि गोत्राणि सहंसा गाहंमानोऽदायो वीर इशतमन्युरिन्द्रः ।
दुश्यवनः पृतनाषाडयद्ध्योस्माक ए सेना अवतु प्र युथ्सु ।
इन्द्रं आसां नेता बृहस्पतिर् दक्षिणा यज्ञः पुर एतु सोमः ।
देवसेनाना-मभिभञ्जतीनां जयन्तीनां मरुतो यन्त्वग्रे
इन्द्रस्य वृष्णो वरुणस्य राज्ञ आदित्यानां मरुता ए शर्ब्ह उग्रं।
महामनसां भुवनच्यवानां घोषों देवानां जयता मुदस्थात्।
अस्माक-मिन्द्र स्समृतेषु ध्वजेष्वस्माकं या इषवस्ता जयन्तु ॥ 25
```

```
अस्माकं वीरा उत्तरे भवन्त्वस्मानु देवा अवता हवेषु ।
उद्धर्.षय मघव-न्नायुधान्त्युथ् सत्वनां मामकानां महा ्सि ।
उद्वृत्रहन्-वाजिनां वाजिनान्युद्-रथानां जयतामेतु घोषः ।
उप प्रेत जयता नरः स्थिरा व स्सन्तु बाहवः।
इन्द्रो वः शर्म यच्छत्वनाधुष्या यथा उस्रथ ।
अवसृष्टा परा पत शरव्ये ब्रह्मस््शिता ॥ 26
गच्छामित्रान् प्र विश मैषां कञ्चनोच्छिषः ।
मर्माणि ते वर्मभि इछादयामि सोमस्त्वा राजा उमृतेनाभि वस्तां।
उरोर्वरीयो वरिवस्ते अस्तु जयन्तं त्वामनु मदन्तु देवाः।
यत्रं बाणा स्संपतन्ति कुमारा विशिखा इव ।
इन्द्रो न स्तत्र वृत्रहा विश्वाहा शर्म यच्छतु ॥ 27 (12)
```

1.13 *चमकं तृतीय अनुवाकः*

1.14 *विहव्यम्*

TS 4.7.14.1 to TS 4.7.14.4 for para 30 to 33

ममाग्ने वर्चो विह्वेष्वस्तु वयं त्वेन्धाना स्तनुवं पुषेम ।

मह्यं नमन्तां प्रदिशश्चतस्त्र स्त्वया ऽद्ध्यक्षेण पृतना जयेम ।

म देवा विह्वे सन्तु सर्व इन्द्रावन्तो मरुतो विष्णुरिग्नः ।

ममान्तरिक्षमुरु गोपमस्तु मह्यं वातः पवतां कामे अस्मिन् । मिय देवा द्रविणमा यजन्तां मय्याशीरस्तु मिय देवहूतिः ॥ 30 दैव्या होतारा वनिषन्त पूर्वे ऽरिष्टा स्स्याम तनुवा सुवीराः। मह्यं यजन्तु मम यानि हव्या ऽऽकूति स्सत्या मनसो मे अस्तु । एनो मा नि गां कतमच्चनाहं विश्वे देवासो अधि वोचता मे । देवीष्षडुर्वी-रुरु णः कृणोत विश्वे देवास इह वीरयद्ध्वं। मा हास्मिहि प्रजया मा तनूभिर् मा रधाम द्विषते सोम राजन्न्। अग्निर्मन्युं प्रतिनुदन् पुरस्ताददब्धो गोपाः परि पाहि न स्त्वं ॥ 31 प्रत्यञ्चो यन्तु निगुतः पुनस्ते ऽमैषां चित्तं प्रबुधा वि नेशत्। धाता धातृणां भुवनस्य यस्पतिर् देव एं सवितार-मभिमातिषाहं। इमं यज्ञमिश्वनोभा बृहस्पतिर् देवाः पान्तु यजमानन् न्यर्त्थात् । उरुव्यचा नो महिष इशर्म य ्सदस्मिन्. हवे पुरुहूतः पुरुक्षु । स नः प्रजायै हर्यश्च मृडयेन्द्र मा नो रीरिषो मा परा दाः ॥ 32 ये न स्सपता अपते भवन्त्विन्द्राग्निभ्या-मव बाधामहे तान् । वसवो रुद्रा आदित्या उपरिस्पृशं मोग्रं चेतार-मधिराजमक्रन् ।

अर्वाञ्च-मिन्द्र-ममुतो हवामहे यो गोजिद्-धनजि-दश्वजिद् यः।
- । - । - । - । - ।
इमन्नो यज्ञं विहवे जुषस्वास्य कुर्मो हरिवो मेदिनं त्वा ॥ 33 (14)

1.15 *मृगार:*

TS 4.7.15.1 to TS 4.7.15.7 for para 34 to 40 अग्नेर् मन्वे प्रथमस्य प्रचेतसो यं पाञ्चजन्यं बहवं स्समिन्धतं । विश्वस्यां विशि प्रविविशिवार्स-मीमहे स नो मुञ्चत्वर्हंसः । यस्येदं प्राणितिमिषद् यदेजति यस्य जातं जनमानं च केवलं। स्तौम्यग्निं नाथितो जोहवीमि स नो मुञ्चत्व एहंसः । इन्द्रस्य मन्ये प्रथमस्य प्रचेतसो वृत्रघ्नः स्तोमा उप मा-मुपागुः । यो दाशुषः सुकृतो हवमुप गन्ता स नो मुञ्चत्व एहंसः ॥ 34 य स्संग्रामं नयति सं वंशी युधे यः पुष्टानि सर्सजति त्रयाणि । स्तौमीन्द्रं नाथितो जोहवीमि स नो मुञ्चत्व एहंसः। मन्वे वां मित्रावरुणा तस्य वित्त ए सत्यौजसा दृ एहणा यं नुदेथे । या राजान एं सरथं याथ उंग्रा ता नो मुञ्चतमागसः। यो वा ए रथं ऋजुरिभः सत्यधर्मा मिथुश्चरन्त-मुपयाति दूषयञ्ग् ॥ 35

```
स्तौमि मित्रावरुणा नाथितो जोहवीमि तौ नो मुञ्चतमागसः।
वायो स्सवितुर् विदथानि मन्महे यावात्मन्वद् बिभृतो यौ
च रक्षतः ।
यौ विश्वस्य परिभू बभूवतुस्तौ नो मुञ्चतमागसः।
उप श्रेष्ठा न आशिषो देवयोधर्मे अस्थिरत्र ।
स्तौमि वायु सिवतारं नाथितो जोहवीमि तौ नो मुञ्चतमागसः।
रथीतमौ रथीनामह ऊतये शुभंगिमष्ठौ सुयमेभि-रश्रैः ॥ 36
ययोवीं देवौ देवेष्वनिशितमोज स्तौ नो मुञ्चतमागसः।
यदयातं वँहतु ए सूर्याया – स्त्रिचक्रेण स एसदमिच्छमानौ ।
स्तौमि देवावश्विनौ नाथितो जोहवीमि तौ नो मुञ्चतमागसः।
मरुतां मन्वे अधि नो ब्रुवन्तु प्रेमां वाचं विश्वामवन्तु विश्वे।
आशून्. हुवे सुयमानूतये ते नो मुञ्चन्त्वेनसः ।
```

स्तौमि देवान् मरुतो नाथितो जोहवीमि ते नो मुञ्चन्त्वेनसः। देवानां मन्वे अधि नो ब्रुवन्तु प्रेमां वाचं विश्वामवन्तु विश्वे। न । । । । । । । । । । । अश्रून्. हुवे सुयमानूतये ते नो मुञ्चन्त्वेनसः । यदिदं माऽभिशोचिति पौरुषेयेण दैव्येन । — ॥ । । । । स्तौमि विश्वान् देवान् नाथितो जोहवीमि ते नो मुञ्चन्त्वेनसः । अनुनो – ऽद्यानुमतिरन्विदनु मते त्वं वैश्वानरो न ऊत्या पृष्टो दिवि । 38 ये अप्रथेता-मितिभि-रोजोभिर्ये प्रतिष्ठे अभवतां वसूनां। स्तौमि द्यावापृथिवी नाथितो जोहवीमि ते नो मुञ्चतम् एहसः। उर्वी रोदसी वरिवः कृणोतं क्षेत्रस्य पत्नी अधि नो ब्र्यातं । स्तौमि द्यावापृथिवी नाथितो जोहवीमि ते नो मुञ्चतम् एहसः। यते वयं पुरुषत्रा यविष्ठाविद्वा एस श्चकृमा कच्चनाऽऽगः ॥ 39 कृधी स्वस्माण् अदितेरनागा व्येनाण्सि शिश्रथो विष्वगग्ने । यथा ह तद् वसवो गौर्यं चित् पदि षिता-ममुञ्चता यजत्राः। एवा त्वमस्मत् प्र मुञ्चा व्यल्हः प्रातार्यग्ने प्रतरान्न आयुः ॥ 40 (15) 1.16 *सर्पाहुती मन्त्राः*

TS 5.5.10.1 to TS 5.5.10.3, for para 41 समीची नामांसि प्राची दिक्तस्यास्ते ऽग्निरधिपति-रसितो रक्षिता यश्चाधिपतिर् यश्च गोप्ता ताभ्यां नमस्तौ नो मृडयतां ते यं द्विष्मो यश्च नो द्वेष्टि तं वां जंभे दधाम्यो-, । ॥ । । । –जस्विनी नामासि दक्षिणा दिक्तस्यास्त इन्द्रोऽधिपतिः पृदाकुः , प्राची नामासि प्रतीची दिक्तस्यास्ते सोमोऽधिपति स्स्वजो विश्वानी नामासीयं दिक्तस्यास्ते यमोऽधिपतिः कल्माषग्रीवो, रक्षिता यश्चाधिपतिर् यश्च गोप्ता ताभ्यां नमस्तौ नो मृडयतां ते यं द्विष्मो यश्च नो द्वेष्टि तं वां जंभे दधामि ॥ 41 (16)

1.17 *गन्धर्वाहृतीः*

TS 5.5.10.4 to TS 5.5.10.5, for para 42 हेतयो नाम स्थ तेषां वः पुरो गृहा अग्निर्व इषव स्सलिलो, निलिंपा नाम स्थ तेषां वो दक्षिणा गृहाः पितरो व इषव स्सगरो, विजिणो नाम स्थ तेषां वः पश्चाद् गृहा स्स्वप्नो व इषवो गह्नरो, उवस्थावानो नाम स्थ तेषां व उत्तराद् गृहा आपो व इषव स्समुद्रो-, ्रिधेपतयो नामस्थ तेषां व उपरि गृहा वर्.षं व इषवोऽवस्वान्, क्रव्या नामस्थ पार्त्थिवा-स्तेषां व इह गृहा अन्नं व इषवो निमिषो, वातनामं तेभ्यो वो नमस्ते नो मृडयत ते यं द्विष्मो यश्च नो द्वेष्टि तं वो जंभे दधामि ॥ 42 (17)

1.18 *अज्यानि मन्त्रा:*

TS 5.7.2.3 to TS 5.7.2.5, for para 43

श्वातायुधाय शतवीर्याय शतोतये अभिमातिषाहे ।

श्वातं यो न श्वारदो अजीतानिन्द्रो नेषदित दुरितानि विश्वा ।

ये चत्वारः पथयो देवयाना अन्तरा द्यावापृथिवी वियन्ति ।

तेषां यो अज्यानि—मजीति—मावहात्तस्मै नो देवाः परि दत्तेह सर्वे ।

ग्रीष्मो हेमन्त उत नो वसन्त इशरद् वर्.षा स्सुंवितन्नो अस्तु । तेषा-मृतूना ए शतशारदानां निवात एषामभये स्याम । इद्वथ्सराय परिवथ्सराय सम्वथ्सराय कृणुता बृहन्नमः। तेषां वय ए सुमतौ यज्ञियानां ज्योगजीता अहता स्स्याम । भद्रान्नः श्रेय स्समनैष्ट देवा स्त्वयाऽवसेन समशीमहि त्वा। स नो मयोभूः पितो आ विशस्व शं तोकाय तनुवे स्योनः ॥ 43 (18) TS 7.3.12.1, for para No. 44 भूतं भव्यं भविष्यद् वषट् थ्स्वाहा नम , ऋख् साम-यजुर् वषट् थ्स्वाहा नमो, गायत्री त्रिष्टब् जगती वषट् थ्स्वाहा नमः , पृथिव्यन्तरिक्षं द्यौर् वषट् थ्स्वाहा नमो , ऽग्निर्वायु-स्सूर्यो वषट् थ्स्वाहा नमः , प्राणो-व्यानों-ऽपानो वषट् थ्स्वाहा नमो, ऽन्नं कृषिर् वृष्टिर् वषट् थ्स्वाहा नमः, पिता पुत्रः पौत्रो वषट् थ्स्वाहा नमो, भूर्भुवस्सुव विषट् थ्स्वाहा नमः ॥ 44 (19)

1.19 अथर्वशीर्ष

TB 1.5.8.1 to TB 1.5.8.3, for para 45, 46, 47 इन्द्रो दधीचो अस्तभिः । वृत्राण्यप्रतिष्कृतः । जघान नवतीर्नव । इच्छन्नश्वस्य यच्छिरः । पर्वतेष्वपश्चितं । तद्विदच्छर्यणावति । अत्राह गोरमन्वत । नाम त्वष्टु –रपीच्यं । इत्था चन्द्रमसो गृहे । इन्द्रमिद् गाथिनों बृहत् ॥ 45 इन्द्र-मर्केभि-रर्किणः । इन्द्रं वाणीरनूषत । इन्द्र इद्धर्यो स्सचा । संमिश्ल आ वचो युजा । इन्द्रो वजी हिरण्ययः। इन्द्रो दीर्घाय चक्षसे । आ सूर्य ् रोहयद् दिवि । वि गोभि-रद्रिमैरयत् । इन्द्र वाजेषु नो अव । सहस्रप्रधनेषु च ॥ 46 उग्र उग्राभि – रूतिभिः । तमिन्द्रं वाजयामसि । महे वृत्राय हन्तवे । स वृषा वृषभो भुवत् । इन्द्र स्स दामने कृतः । ओजिष्ठ स्सबले हितः । द्युम्नी २लोकी स सौम्यः । गिरा वज्रो न संभृतः । सबलो अनपच्युतः । ववक्षुरुग्रो अस्तृतः ॥ 47 (20)

1.20 प्रत्यंगिरसः

```
2.1 to T.B.2.4.2.4, for para No 48 to 50
चक्षेषो हेते मनसो हेते। वाचो हेते ब्रह्मणो हेते।
यो माऽघायु-रभिदासति । तमग्ने मेन्याऽमेनिं कृणु ।
यो मा चक्षुषा यो मनसा। यो वाचा ब्रह्मणाऽघायु-रभिदासति।
तयाऽग्ने त्वं मेन्या। अमुममेनिं कृणु।
यत् किञ्चासौ मनसा यच्च वाचा।
यज्ञैर् जुहोति यजुषा हविर्भिः ॥ 48
तन् मृत्युर्. निर्.ऋत्या सम् विदानः । पुरा दिष्टादाहुती – रस्यहन्तु ।
यातुधाना निर्.ऋतिरादु रक्षः । ते अस्य घनन्त्वनृतेन सत्यं ।
इन्द्रेषिता आज्यमस्य मध्नन्तु । मा तथ् समृद्धि यदसौ करोति ।
हिन्म तेऽहं कृत ए हिवः । यो मे घोर-मचीकृतः ।
अपाञ्चौ त उभौ बाहू । अपनह्याम्यास्यं ॥ 49
सर्वं ते ऽवधिषं कृतं । पुराऽमुष्य वषट्कारात् ।
यज्ञं देवेषु नस्कृधि । स्विष्ट–मस्माकं भूयात् ।
```

माऽस्मान् प्रापन्नरातयः । अन्ति दूरे सतो अंग्ने । भ्रातृव्यस्याभिदासतः । वषट्कारेण वज्रेण । कृत्या एं हिन्मि कृतामहं। यो मा नक्तं दिवां सायं। प्रातश्चाहो निपीयति । अद्या तमिन्द्र वज्रेण । भ्रातृव्यं पादयामसि ॥ 50 (21) T.B.2.5.1.1 to T.B.2.5.1.3, for para 51 to 53 प्राणो रक्षति विश्वमेजत् । इयो भूत्वा बहुधा बहुनि । स इथ् सर्वं ँव्यानशे । यो देवो देवेषु विभूरन्तः । ा – । – ॥ – – । आवृदूदात् क्षेत्रियद्ध्वगद् वृषा । तमित् प्राणं मनसोपशिक्षत । अग्रं देवाना-मिदमत्तु नो हिवः । मनसिश्चित्तेदं । भूतं भव्यं च गुप्यते । तब्धि देवेष्वग्रियं ॥ 51 आ न एतु पुरश्चरं । सह देवै–रिम्ं हवं । मनः श्रेयसि श्रेयसि । कर्मन्. यज्ञपतिं दधत् । जुषतां मे वागिद्ध हिवाः । विराड् देवी पुरोहिता । हव्यवाडनपायिनी । यया रूपाणि बहुधा वदन्ति । पेशां एसि देवाः परमे जिनत्रे । सा नो विराडनपस्फुरन्ती ॥ 52 वाग्देवी जुषतामिद्ध हिवः । चक्षुर् देवानां ज्योतिरमृते न्यकं । अस्य विज्ञानाय बहुधा निधीयते । तस्य सुम्न-मंशीमहि । मा नो हासीद् विचक्षणं । आयुरिन्नः प्रतीर्यतां । अनन्धा-श्रक्षुषा वयं । जीवा ज्योति-रशीमहि । स्वर् ज्योति-रुतामृतं । श्रोत्रेण भद्रमुत शृण्वन्ति सत्यं । श्रोत्रेण वाचं बहुधोद्यमानां । श्रोत्रेण मोदश्च महश्च श्रूयते । प्रतीच्यै दिशः शृण्वन्त्युत्तरात् । तदिच्छ्रोत्रं बहुधोद्यमानं । अरान्न नेमिः परि सर्वं बभूव ॥ 53 (22) T.B.2.7.7.1 to T.B.2.7.7.7, for para 54 to 60 सि एहे व्याघ्र उत या पृदाकौ । त्विषि – रग्नौ ब्राह्मणे सूर्ये या । इन्द्रं या देवी सुभगा जजान । सा न आगन् वर्चसा सम्विदाना । या राजन्ये दुन्दुभावायतायां । अश्वस्य क्रंद्ये पुरुषस्य मायौ । इन्द्रं या देवी सुभगां जजानं । सा न आगन् वर्चसा सम्विदाना । या हस्तिनि द्वीपिनि या हिरण्ये । त्विषि-रश्चेषु पुरुषेषु गोषु ॥ 54

इन्द्रं या देवी सुभगा जजान । सा न आगन् वर्चसा सम्विदाना । रथे अक्षेषु वृषभस्य वाजे । वाते पर्जन्ये वरुणस्य शुष्मे । इन्द्रं या देवी सुभगा जजान । सा न आगन् वर्चसा सम्वदाना । राडंसि विराडंसि । सम्राडंसि स्वराडंसि । इन्द्राय त्वा तेजस्वते तेजस्वन्त श्रीणामि । इन्द्राय त्वौजस्वत ओजस्वन्त श्रीणामि ॥ 55 इन्द्राय त्वा पयस्वते पयस्वन्त अर्थाणामि । इन्द्राय त्वाऽऽयुष्मत आयुष्मन्त्र श्रीणामि । तेजोऽसि । तत्ते प्रयच्छामि । तेजस्वदस्तु मे मुखं । तेजस्वच्छिरो अस्तु मे । तेजस्वान्. विश्वतः प्रत्यङ् । तेजसा संपिपृग्धि मा । ओजोऽसि । तत्ते प्रयच्छामि ॥ 56 ओजस्वदस्तु मे मुखं। ओजस्वच्छिरो अस्तु मे। अोजस्वान्. विश्वतः प्रत्यङ् । ओजसा संपिपृग्धि मा । पयोऽसि । । । । । । । । । तत्ते प्रयच्छामि । पयस्वदस्तु मे मुखं । पयस्वच्छिरो अस्तु मे । पयस्वान्. विश्वतः प्रत्यङ् । पयसा संपिपृग्धि मा ॥ 57

```
आयुरिस । तत्ते प्रयच्छामि । आयुष्मदस्तु मे मुखं ।
आयुष्मच्छिरो अस्तु मे । आयुष्मान्. विश्वतः प्रत्यङ् ।
आयुषा संपिपृग्धि मा । इममंग्न आयुषे वर्चसे कृधि ।
प्रिय ः रेतो वरुण सोम राजन्न । मातेवास्मा अदिते शर्म यच्छ ।
विश्वे देवा जरदष्टिर् यथाऽसंत् ॥ 58
आयुरिस विश्वायुरिस । सर्वायुरिस सर्वमायुरिस ।
यतो वातो मनोजवाः । यतः क्षरन्ति सिन्धवः ।
तासां त्वा सर्वासाण् रुचा । अभिषिञ्चामि वर्चसा ।
समुद्र इवासि गह्मना । सोम इवास्यदाभ्यः ।
अग्निरिव विश्वतः प्रत्यङ् । सूर्यं इव ज्योतिषा विभूः ॥ 59
अपां यो द्रवणे रसः । त–मह–मस्मा आमुष्यायणाय ।
तेजसे ब्रह्मवर्चसाय गृह्णामि । अपां य ऊर्मी रसः ।
त-मह-मस्मा अमुष्यायणाय । ओजसे वीर्याय गृह्णामि ।
अपां यो मद्ध्यतो रसः । त-मह-मस्मा आमुष्यायणाय ।
पृष्ट्यै प्रजननाय गृह्णामि । अपां यो यज्ञियो रसः ।
```

त-मह-मस्मा आमुष्यायणाय । आयुषे दीर्घायुत्वाय गृह्णामि ॥ 60 (23)

1.21 *अत्र सूक्तं*

T.B.2.8.8.1 to T.B.2.8.8.4, for para 61 to 63 अहमस्मि प्रथमजा ऋतस्य । पूर्वं देवेभ्यो अमृतस्य नाभिः । यो मा ददाति स इ देव मा वाः । अह-मन्न-मन्न-मदन्तमि । पूर्व-मग्नेरिप दहत्यन्नं । यत्तौ हाऽऽसाते अहमुत्तरेषु । ्रा । । । । । । । । । । । व्यात्तमस्य पशव स्सुजंभं । पश्यन्ति धीराः प्रचरन्ति पाकाः । ॥ । । । । जहाम्यन्यं न जहाम्यन्यं । अहमन्नं ँवशमिच्चरामि ॥ **61** समानमर्थं पर्येमि भुंजत् । को मामन्नं मनुष्यो दयेत । पराके अन्नं निहितं ँलोक एतत् । विश्वैर् देवैः पितृभिर् गुप्तमन्नं । यदद्यते लुप्यते यत् परोप्यते । शततमी सा तनूर्मे बभूव । महान्तौ चरू संकृद्दुग्धेन पप्रौ। दिवञ्च पृश्चिम पृथिवीं च साकं। तथ्संपिबन्तो न मिनन्ति वेधसः। नैतद् भूयो भवति नो कनीयः ॥ 62

े तेवीं वाचमजनयन्त यद् वाग्वदन्ति । 64

TB 2.8.8.4 to TB 2.8.8.5 for Para 65,66

अनन्ता—मन्तादिध निर्मितां महीं। यस्यां देवा अदधुर् भोजनानि।

एकाक्षरां द्विपदा थ षट्पदाञ्च। वाचं देवा उपजीवन्ति विश्वे।

वाचं देवा उपजीवन्ति विश्वे। वाचं गन्धर्वाः पञ्चावो मनुष्याः।

वाचीमा विश्वा भुवनान्यर्पिता। सा नो हवं जुषता—मिन्द्रपत्नी।

वाग्क्षरं प्रथमजा ऋतस्य। वेदानां माता—ऽमृतस्य नाभिः॥ 65

सा नो जुषाणोपयज्ञ—मागात्। अवन्ती देवी सुहवा मे अस्तु।
यामृषयो मन्त्रकृतो मनीषिणः। अन्वैच्छन् देवा—स्तपसा श्रमेण।
तां देवीं वाच ए हविषा यजामहे। सा नो दधातु सुकृतस्य लोके।
चत्वारि वाक् परिमिता पदानि। तानि विदुर् ब्राह्मणा ये मनीषिणः।
गृहा त्रीणि निहिता नेङ्गयन्ति। तुरीयं वाचो मनुष्या वदन्ति॥ 66

1.23 *श्रद्धा सूक्ते*

TB 2.8.8.5 to TB 2.8.8.8 for Para 67,68, 69a

श्रद्धा देवानधिवस्ते । श्रद्धा विश्वमिदं जगत् । श्रद्धां कामस्य मातरं । हविषा वर्द्धयामसि । 69a 1.24 *ब्रह्म सुक्तं* TB 2.8.8.10 to TB 2.8.8.11 for Para 69b to 71 ब्रह्म जज्ञानं प्रथमं पुरस्तात् । वि सीमत स्सुरुचो वेन आवः । स बुद्ध्निया उपमा अस्य विष्ठाः । सतश्च योनि–मसतश्च विवः ॥ पिता विराजामृषभो रयीणां । अन्तरिक्षं विश्वरूप आविवेश ॥ **69b** तमकैरभ्यर्च्चन्ति वथ्सं । ब्रह्म सन्तं ब्रह्मणा वर्द्धयन्तः ॥ ब्रह्म देवानजनयत् । ब्रह्म विश्वमिदं जगत् ॥ ब्रह्मणः क्षत्रं निर्मितं । ब्रह्मं ब्राह्मण आत्मना ॥ अन्तरस्मिन्निमे लोकाः । अन्त र्विश्वमिदं जगत् । ब्रह्मैव भूतानां ज्येष्ठं । तेन कोऽर्.हति स्पर्छितुं ॥ 70 ब्रह्मं देवा-स्त्रयस्त्रिण्शत् । ब्रह्मन्निन्द्र प्रजापती । ब्रह्मन्. ह विश्वा भूतानि । नावीवान्त स्समाहिता ॥ चतस्र आशाः प्रचरन्त्वग्नयः । इमन्नो यज्ञन्नयतु प्रजानन्न् । घृतं पिन्वन्नजरण् सुवीरं । ब्रह्मं समिद् भवत्याहुतीनां ॥ 71

1.25 <u>गो सूक्तं</u>

TB 2.8.8.11 to TB 2.8.8.11 for Para 72

आ गावो अग्मत्रुत भद्र-मक्रत्न् । सीदन्तु गोष्ठे रणयन्त्वस्मे ॥
प्रजावतीः पुरुरूपा इह स्युः । इन्द्राय पूर्वी रुषसो दुहानाः ।
इन्द्रो यज्वने पृणते च शिक्षति । उपेद्ददाति न स्वं मुषायति ।
भूयोभूयो रियमिदस्य वर्द्धयत्र् । अभिन्ने खिल्ले निद्धाति देवयुं ।

। न ता नशन्ति न ता अर्वी । 72

TB 2.8.8.12 for Para 73 to 74

गावो भगो गाव इन्द्रों में अच्छात्। गाव स्सोमस्य प्रथमस्य भक्षः। इमा या गाव स्स जनास इन्द्रः। इच्छामी-ब्हृदा मनसा चिदिन्द्रं। यूयं गावो मेदयथा कृशि चित् । अञ्लीलं चित् कृणुथा सुप्रतीकं॥ 73

भद्रं गृहं कृणुथ भद्रवाचः । बृहद् वो वय उच्यते सभासु ।

प्रजावती स्सूयवस्य रिशन्तीः । शुद्धा अप स्सुप्रपाणे पिबन्तीः ।

मा व स्तेन ईशत मा ऽघश्र सः । पिर वो हेती रुद्रस्य वृंज्यात् ।

उपेद-मुपपर्चनं । आसु गोषूपपृच्यतां । उपर्ष्मस्य रेतिस ।

ग ग ॥

उपेन्द्र तव वीर्य ॥ 74 (24)

1.26 <u>सूर्या चन्द्रमसा सूक्तं</u> TB 2.8.9.1 for Para 75 to 77

ता सूर्याचन्द्रमसा विश्वभृत्तमा महत् । तेजो वसुमद्-राजतो दिवि । ्रा — — ॥ ॥ — । ॥ ॥ । ॥ । सामात्माना चरत स्सामचारिणा । ययोर्व्रतं न ममे जातु देवयोः । । ॥ । । उभावन्तौ परियात अर्म्या । दिवो न रञ्मी⊌ स्तनुतो व्यर्णवे । उभा भुवन्ती भुवना कविक्रतू । सूर्या न चन्द्रा चरतो हतामती । _ ॥ _ । । पती द्युमद् विश्वविदा उभा दिवः । सूर्या उभा चन्द्रमसा विचक्षणा ॥ 75 विश्ववारा वरिवोभा वरेण्या । ता नोऽवतं मतिमन्ता महिव्रता । – । । विश्ववपरी प्रतरणा तरन्ता । सुवर्विदा दृशये भूरिरश्मी । सूर्या हि चन्द्रा वसु त्वेष दर्.शता। मनस्विनोभा ऽनुचरतोनु सं दिवं। __ । । । अस्य श्रवो नद्य स्सप्त बिभ्रति । — । — T । द्यावाक्षामा पृथिवी दर्.शतं वपुः। ा । । अस्मे सूर्याचन्द्रमसा-ऽभिचक्षे । श्रद्धे कमिन्द्र चरतो विचर्त्र ॥ 76

```
पूर्वापरं चरतो माययैतौ । शिशू क्रीडन्तौ परियातो अद्ध्वरं ।
विश्वान्यन्यो भुवनाऽभिचष्टे । ऋतूनन्यो विद्यज्जायते पुनः ।
।
हिरण्यवर्णाः शुचयः पावका यासाण् राजा ।
यासां देवा श्रिगवेन मा चक्षुषा पश्यत ।
आपो भद्रा आदित्पश्यामि । ७७
1.27 <u>नासदासीय सुक्तं</u>
TB 2.8.9.3 to TB 2.8.9.7 for Para 78 to 81
नासदासीन्नो सदासीत् तदानीं । नासीद्-रजो नो व्योमा परो यत् ।
कि-मावरीवः कुह कस्य शर्मन् ।
अंभः किमासीद्-गहनं गभीरं ॥ 78
न मृत्यु-रमृतं तर्.हि न । रात्रिया अह्नं आसीत् प्रकेतः ।
आनीदवात७ स्वधया तदेकं । तस्माद्धान्यन् न परः किं च नास ।
तम आसीत् तमसा गूढमग्रे प्रकेतं । सिलल् ए सर्व मा इदं ।

तुच्छे नाभ्वपिहितं यदासीत् । तमसः तन्महिना जायतैकं ।
कामस्तदग्रे समवर्त्तताधि । मनसो रेतः प्रथमं यदासीत् ॥ ७
```

```
स तो बन्धुमसति निरविन्दन्न् । हृदि प्रतीष्या कवयो मनीषा ।
तिरश्चीनो विततो रिंग-रेषां ।
अधः स्विदासी(3) दुपरि स्विदासी(3)त् ।
रेतोधा आसन् महिमान आसन् ।
स्वधा अवस्तात् प्रयतिः परस्तात् ।
को अब्दा वेद क इह प्र वोचत् । कुत आजाता कुत इयं विसृष्टिः ।
अर्वाग् देवा अस्य विसर्जनाय ।
अथा को वेद यत आबभूव ॥ 80
इयं विसृष्टिर् यत आबभूव । यदि वा दधे यदि वा न ।
यो अस्याद्ध्यक्षः परमे व्योमन्न् । सो अङ्ग वेद यदि वा न वेद ।
कि⊌ स्विद्–वनं क उस वृक्ष आसीत्।
यतो द्यावापृथिवी निष्टतक्षुः । मनीषिणो मनसा पृच्छतेदु तत् ।
यदद्ध्यतिष्ठद् भुवनानि धारयन्न् । ब्रह्म वनं ब्रह्म स वृक्ष आसीत् ।
यतो द्यावापृथिवी निष्टतक्षुः ॥ मनीषिणो मनसा विब्रवीमि वः ।
ब्रह्माद्ध्यतिष्ठद् भुवनानि धारयन् । 81
```

1.28 <u>भाग्य सूक्तं</u>

```
TB 2.8.9.7 to TB 2.8.9.9 for Para 82 to 84
प्रातरग्निं प्रातरिन्द्र 💇 हवामहे । प्रातर् मित्रावरुणा प्रातरश्चिना ।
प्रातर् भगं पूषणं ब्रह्मणस्पतिं । प्रातस्सोममुत रुद्र एं हुवेम ॥
प्रातर्जितं भगमुग्र एं हुवेम । वयं पुत्रमदितेर्यो विधर्ता ।
आद्धश्चिद्यं मन्यमान-स्तुरश्चित् । राजा चिद्यं भगं भक्षीत्याह ॥ 82
भग प्रणेतर् भग सत्यराधः । भगेमां धियमुदव ददन्नः ।
भग प्र णो जनय गोभिरश्रैः । भग प्र नृभिर् नृवन्तं स्स्याम ॥
उतेदानीं भगवन्त स्स्याम । उत प्रपित्व उत मद्ध्ये अह्नां ।
उतोदिता मघवन्थ् सूर्यस्य । वयं देवाना एं सुमतौ स्याम ॥
भग एव भगवा ् अस्तु देवाः । तेन वयं भगवन्त स्स्याम । 83
तन्त्वां भग सर्व इज्जोहवीमि । स नों भग पुरएता भवेह ॥
समद्ध्वरायोषसो नमन्त । दधिक्रावेव शुचये पदाय ।
अर्वाचीनं वसुविदं भगन्नः । रथमिवाश्वा वाजिन आ वहन्तु ॥
अश्वावतीर् गोमतीर् न उषासः । वीरवती स्सदमुच्छन्तु भद्राः ।
घृतं दुहाना विश्वतः प्रपीनाः ।
य्यं पात स्वस्तिभि स्सदा नः ॥ 84 (25)
```

1.29 *नक्षत्र सूक्तं(वाक्यं*)

T.B.3.1.1.1 to T.B.3.1.3.3, for para 85 to 112

<u> 1.नक्षत्रं – कृत्तिका</u>

देवता - अग्निः

2. नक्षत्रं - रोहिणी

देवता – प्रजापतिः

3.नक्षत्रं – मृगशीर्.षः

देवता – सोमः

सोमो राजा मृगशीर्.षेण आगन्न्। शिवं नक्षत्रं प्रियमस्य धाम ।
- । - । - । - । - । अ।
आप्यायमानो बहुधा जनेषु । रेतः प्रजां यजमाने दधातु । 86

यते नक्षत्रं मृगशीर्षमस्ति । प्रियं राजन् प्रियतमं प्रियाणां । तस्मै ते सोम हविषा विधेम । शन्न एधि द्विपदे शंचतुष्पदे ॥ 3

<u>4. नक्षत्रं – आर्द्रा</u> <u>देवता – रुद्रः</u>

5.नक्षत्रं – पुनर्वसु देवता – अदितिः

पुनर्नो देव्यदितिः स्पृणोतु । पुनर्वसू नः पुनरेतां यज्ञं ।

पुनर्नो देवा अभियन्तु सर्वे । पुनः पुनर्वो हिवषा यजामः ।

पुनर्नो देवा अभियन्तु सर्वे । पुनः पुनर्वो हिवषा यजामः ।

एवा न देव्यदिति–रनर्वा । विश्वस्य भर्जी जगतः प्रतिष्ठा ।

पुनर्वसू हिवषा वर्द्धयन्ती । प्रियं देवाना–मप्येतु पाथः ॥ 5 (88)

6.नक्षत्रं - पुष्यः देवता - बृहस्पतिः

बृहस्पतिः प्रथमञ्जायमानः । तिष्यं नक्षत्रमभि संबभूव ।
निर्णा नक्षत्रमभि संबभूव ।
श्रेष्ठो देवानां पृतनासु जिष्णुः । दिशो ऽनु सर्वा अभयन्नो अस्तु ।
निष्यः पुरस्तादुत मद्ध्यतो नः । बृहस्पतिर् नः परिपातु पश्चात् ।
बाधेतां द्वेषो अभयं कृणुतां । सुवीर्यस्य पतयस्स्याम ॥ 6

7. नक्षत्रं –आश्रेषं देवता – सर्पाः इद्धं सर्पेभ्यो हविरस्तु जुष्टं। आश्रेषा येषा-मनुयन्ति चेतः। 89 ये अन्तरिक्षं पृथिवीं क्षियन्ति । ते न स्सर्पासो हवमागमिष्ठाः । ये रोचने सूर्यस्यापि सर्पाः । ये दिवं देवी-मनु सञ्चरन्ति । येषामाश्रेषा अनुयन्ति कामं । तेभ्य स्सर्पेभ्यो मधुमज्जुहोमि ॥ 7 <u> 8.नक्षत्रं – मघा</u> देवता - पितरः उपहूताः पितरो ये मघासु । मनोजवस स्सुकृत स्सुकृत्याः । ते नो नक्षत्रे हवमागमिष्ठाः । स्वधाभिर् यज्ञं प्रयतं जुषन्तां । 90 ये अग्निदग्धा ये उनग्निदग्धाः । ये उमुँलोकं पितरः क्षियन्ति । या ७ श्रे विद्य या ं उ च न प्रविद्य । मघासु यज्ञ ए सुकृतं जुषन्तां ॥ 8 9.नक्षत्रं - पूर्वफल्ग्नी देवता - अर्यमा गवां पतिः फल्गुनीना-मसि त्वं । तद्र्यमन् वरुण मित्र चारु । तं त्वा वय ए सनितार ए सनीनां। जीवा जीवन्तमुप सम् विशेम। येनेमा विश्वा भुवनानि सञ्जिता । यस्य देवा अनुसाँय्यन्ति चेतः । 91

अर्यमा राजाऽजर-स्तुविष्मान् । फल्गुनीना-मृषभो रोखीति॥ 9 10.नक्षत्रं - उत्तर फल्गुनी देवता - भगः श्रेष्ठो देवानां भगवो भगासि । तत्त्वा विदुः फल्गुनी-स्तस्य वित्तात् । अस्मभ्यं क्षत्रमजरण् सुवीर्यं । गोम-दश्च-वदुपसन्नुदेह । भगों ह दाता भग इत्प्रदाता । भगों देवीः फल्गुंनी-राविवेश । भगस्येत्तं प्रसवं गमेम । यत्र देवै स्सधमादं मदेम । ॥ 10/92 <u> 11.नक्षत्रं – हस्तः</u> देवता - सविता आयातु देव स्सवितोपयातु । हिरण्ययेन सुवृता रथेन । वहन्. हस्त्र सुभगं विद्यनापसं । प्रयच्छन्तं पपुरिं पुण्यमच्छ । हस्तः प्रयच्छत्वमृतं वसीयः । दक्षिणेन प्रतिगृभ्णीम एनत् । दातार-मद्य संविता विदेय । यो नो हस्ताय प्रसुवाति यज्ञं ॥ 11 12. नक्षत्रं - चित्रा देवता - त्वष्टा त्वष्टा नक्षत्र-मभ्येति चित्रां । सुभ्र संसं युवति ए रोचमानां । 93 निवेशयन्न-मृतान् मर्त्या अश्व । रूपाणि पि एशन् भुवनानि विश्वा । तन्नस्त्वष्टा तदु चित्रा विचष्टां । तन्नक्षत्रं भूरिदा अस्तु मह्यं । तन्नः प्रजां वीखती एं सनोतु । गोभिनीं अश्वै स्समनकु यज्ञं ॥ 12

13.नक्षत्रं – स्वाती देवता – वायुः वायुर् नक्षत्र-मभ्येति निष्ट्यां । तिग्मशृंगो वृषभो रोरुवाणः । समीरयन् भुवना मातरिश्वा । अप द्वेषा ्सि नुदता-मरातीः । 94 तन्नो वायस्तदु निष्ट्या श्रृणोतु । तन्नक्षत्रं भूरिदा अस्तु मह्यं । तन्नो देवासो अनु जानन्तु कामं । यथा तरेम दुरितानि विश्वा ॥ 13 <u> 14.नक्षत्रं –</u> विशाखा देवता - इन्द्राग्नीः दूर-मस्मच्छत्रवो यन्तु भीताः । तदिन्द्राग्नी कृणुतां तद् विशाखे । तन्नो देवा अनुमदन्तु यज्ञं । पश्चात् पुरस्तादभयन्नो अस्तु । नक्षंत्राणा-मधिपत्नी विशाखे । श्रेष्ठाविन्द्राग्नी भुवनस्य गोपौ । 95 विष्च रशत्रू-नपबाधमानौ । अपक्षुध-त्रुदतामरातिं । ॥ 14 15. पौर्णमासि पूर्णा पश्चादुत पूर्णा पुरस्तात् । उन्मद्ध्यतः पौर्णमासी जिगाय । तस्यां देवा अधि सम्वसन्तः । उत्तमे नाक इह मादयन्तां । पृथ्वी सुवर्चा युवति स्सजोषाः । पौर्णमास्युदगा-च्छोभमाना । आप्याययन्ती दुरितानि विश्वा ।

उरुं दुहां यँजमानाय यज्ञं ॥ 15/96 (26)

16.नक्षत्रं – अनूराधा देवता - मित्रः ऋद्ध्यास्म हव्यैर् नमसोपसद्य । मित्रं देवं मित्रधेयन्नो अस्तु । । । । – । – । अनूराधान्. हविषा वर्द्धयन्तः । शतं जीवेम शरदस्सवीराः । तन्मित्र एति पथिभिर् देवयानैः । हिरण्ययैर् विततै-रन्तरिक्षे ॥ 16 <u> 17.नक्षत्रं –</u> ज्येष्ठा देवता – इन्द्रः इन्द्री ज्येष्ठामनु नक्षत्रमेति । यस्मिन् वृत्रं वृत्रतूर्ये ततार । 97 तस्मिन् वय-ममृतं दुहानाः । क्षुधन्तरेम दुरितिं दुरिष्टिं । पुरन्दराय वृषभाय धृष्णवे । अषाढाय सहमानाय मीढ्षे । इन्द्राय ज्येष्ठा मधुमद् दुहाना । उरुं कृणोतु यजमानाय लोकं ॥ 17 18.नक्षत्रं - मूलं देवता – प्रजापतिः । ॥ । मूलं प्रजां वीखतीं विदेय । पराच्येतु निर्.ऋतिः पराचा । गोभिर् नक्षेत्रं पशुभि स्समक्तं । अहर् भूयाद् यजमानाय मह्यं । 98 अहर्नो अद्य सुविते दधातु । मूलं नक्षत्रमिति यद् वदन्ति । पराचीं वाचा निर्ऋतिं नुदामि । शिवं प्रजायै शिवमस्तु मह्यं ॥ 18

```
<u> 19.नक्षत्रं – पूर्वाषाढा</u>
                            देवता – आपः
या दिव्या आपः पयसा संबभूवुः । या अन्तरिक्ष उत पार्त्थिवीर्याः ।
याश्च कूप्या याश्च नाद्यां स्समुद्रियाः ।
याश्च वैशन्तीरुत प्रासचीर्याः । 99
यासामषाढा मधुं भक्षयन्ति । ता न आपः रा७ स्योना भवन्तु ॥ 19
20.नक्षत्रं - उत्तराषाढा
                                  देवता – विश्वेदेवाः
तन्नो विश्वे उपशृण्वन्तु देवाः । तदषाढा अभि सम्यन्तु यज्ञं ।
तन्नक्षत्रं प्रथतां पशुभ्यः । कृषिर् वृष्टिर् यजमानाय कल्पतां ।
विश्वान् देवान्. हविषां वर्द्धयन्तीः ।
अषाढाः काम मुपयान्तु यज्ञं ॥ 20/100
21.नक्षत्रं – अभिजिद्
                                   देवता – ब्रह्मा
यस्मिन् ब्रह्मा ऽभ्यजयथ् सर्वमेतत् । अमुञ्च लोकमिदमूच सर्वं।
तन्नो नक्षत्र–मभिजिद् विजित्य । श्रियं दधात्वहृणीयमानं ।
```

उभौ लोकौ ब्रह्मणा सञ्जितेमौ । तन्नो नक्षत्र-मभिजिद् विचष्टां । - । - । - । - । - । तस्मिन् वयं पृतना स्संजयेम । तन्नो देवासो अनुजानन्तु कामं ॥ 21

22.नक्षत्रं - श्रवणं

देवता – विष्णुः

र्गुण्वन्ति श्रोणा-ममृतस्य गोपां।
पुण्यामस्या उपशृणोमि वाचं। 101
महीं देवीं विष्णुपत्नी-मजूर्यां। प्रतीची-मेना ए हविषा यजामः।
नेधा विष्णु-रुरुगायो विचक्रमे। महीं दिवं पृथिवी-मन्तरिक्षं।
तच्छ्रोणैति श्रव इच्छमाना।
पुण्य । इलोकं यजमानाय कृण्वती॥ 22

<u> 23.नक्षत्रं – श्रविष्टा</u>

देवता - वसवः

अष्टौ देवा वसव स्सोम्यासः ।

चतस्रो देवीरजराः श्रविष्ठाः ।

ते यज्ञं पान्तु रजसः परस्तात् ।

सम्वथ्सरीण-ममृत्र स्वस्ति । 102

यज्ञं नः पान्तु वसवः पुरस्तात् । दक्षिणतो-ऽभियन्तु श्रविष्ठाः ।

पुण्यन्नक्षत्र-मभि सम्विशाम । मा नो अराति-रघश्र्सागन्न् ॥ 23

24.नक्षत्रं - शतभिषक् देवता – वरुणः क्षत्रस्य राजा वरुणो ऽधिराजः । नक्षत्राणा 🗸 रातभिषग् वसिष्ठः । तौ देवेभ्यः कृणुतो दीर्घमायुः । शत्र सहस्रा भेषजानि धतः । यज्ञन्नो राजा वरुण उपयातु । तन्नो विश्वे अभि सम्ययन्तु देवाः । 103 तन्नो नक्षत्र 💛 रातभिषग् जुषाणं । दीर्घमायुः प्रतिरद् भेषजानि ॥ 24 25.नक्षत्रं - पूर्वप्रोष्टपदा देवता - अजयेकपादः । । ॥ । । । । अज एकपा–दुदगात् पुरस्तात् । विश्वा भूतानि प्रतिमोदमानः । तस्य देवाः प्रसवं यन्ति सर्वे । प्रोष्ठपदासो अमृतस्य गोपाः । विभ्राजमान स्समिधान उग्रः । आऽन्तरिक्ष–मरुहदगन् द्यां । त्र सूर्यं देव-मज-मेकपादं। प्रोष्ठपदासो अनुयन्ति सर्वे ॥ 25 / 104 26.नक्षत्रं – उत्तरप्रोष्ठपदा देवता – अहिर्बुद्धिनयः अहि ब्दिध्नयः प्रथमान एति । श्रेष्ठो देवानामुत मानुषाणां । तं ब्राह्मणा स्सोमपा स्सोम्यासः । प्रोष्ठपदासो अभि रक्षन्ति सर्वे । चत्वार एकंमभि कर्म देवाः । प्रोष्ठपदास इति यान्. वदन्ति । ते बुद्धनियं परिषद्य स्तुवन्तः । अहि एं रक्षन्ति नमसोपसद्य ॥ 26

27.नक्षत्रं - रेवती

देवता - पूषा

पूषा रेवत्यन्वेति पन्थां । पुष्टिपती पशुपा वाजबस्त्यौ । 105

इमानि हव्या प्रयता जुषाणा । सुगैर्नो यानैरुपयातां यज्ञं ।

धुद्रान् पशून् रक्षतु रेवती नः । गावो नो अश्वाल् अन्वेतु पूषा ।

अञ्चल् रक्षन्तौ बहुधा विरूपं । वाजल् सनुतां यजमानाय यज्ञं ॥ 27

28 नक्षत्रं - अश्विनी

देवता - अश्विनी देवौ

29.नक्षत्रं - अपभरणी

देवता – यमः

अप पाप्मानं भरणीर् भरन्तु । तद् यमो राजा भगवान्. विचष्टां ।

लोकस्य राजा महतो महान्. हि । सुगन्नः पन्थामभयं कृणोतु ।

यस्मिन् नक्षत्रे यम एति राजा । यस्मिन्नेन-मभ्यषिञ्चन्त देवाः ।

तदस्य चित्रण् हविषा यजाम । अप पाप्मानं भरणीर् भरन्तु ॥ 29

30.अमावासि

। निवेशनी यत्ते देवा अद्धुः।

31.चन्द्रमा

। । । नवो नवो भवति जायमानो यमादित्या अङ्शु–माप्याययन्ति ।

32. अहो रात्री

ये विरूपे समनसा समँव्ययन्ती । समानं तन्तुं परि तातनाते ।

विभू प्रभू अनुभू विश्वतो हुवे । ते नो नक्षत्रे हवमागमेतं ।

वयं देवी ब्रह्मणा सम्विदानाः । सुरत्नासो देववीतिं दधानाः । 108

अहोरात्रे हविषा वर्द्धयन्तः । अति पाप्मान-मितमुक्त्या गमेम ॥

<u> 33. उषा</u>

प्रत्युव दृश्यायती । व्युच्छन्ती दुहिता दिवः ।

अपो मही वृणुते चक्षुषा । तमो ज्योतिष्कृणोति सूनरी ।

उदुस्त्रिया स्सचते सूर्यः । सचा उद्यन्नक्षत्र—मर्चिमत् ।

तवेदुषो व्युषि सूर्यस्य च । सं भक्तेन गमेमहि ॥ 109

34. नक्षत्रः

<u> 35. सूर्यः</u>

उदु त्यं चित्रं ॥

36. अदितिः

। अदितिर्न उरुष्यतु महीमू षु मातरं ॥

37. विष्णु:

, इदं ँविष्णु प्र तद्विष्णुः ॥

<u> 38. अग्निः</u>

ा अग्निर् मूर्द्धा भुवः ॥

39. अनुमती

अनु नो-ऽद्यानुमति-रन्विदनुमते त्वं ॥

<u>४०. हव्यवाहः (अग्निः)</u>

। हव्यवाह*७ स्विष्टं* ॥

1.30 <u>नक्षत्र उपहोम मन्ताः</u> T.B.3.1.4.1 to T.B.3.1.5.15 for full item No.1.37

1. कृत्तिका

अग्नये स्वाहा कृत्तिकाभ्य स्स्वाहा।
— — — — ॥
अंबायै स्वाहा दुलायै स्वाहा।
— — ॥
नितल्यै स्वाहा ऽभ्रयन्त्यै स्वाहा।
— — ॥
मेघयन्त्यै स्वाहा वर्.षयन्त्यै स्वाहा।
— — ॥
चुपुणीकायै स्वाहा ॥

2. रोहिणी

<u>3.मृगशी.र्षः</u>

4. आर्द्री

रुद्राय स्वाहाऽऽद्र्रियै स्वाहा । - ।- ।- ॥ पिन्वमानायै स्वाहा पशुभ्य स्स्वाहा ॥

5. पुनर्वसु

अदित्यै स्वाहा पुनर्वसुभ्यां । — ॥ — ॥ ॥ ॥ स्वाहा ऽऽभूत्यै स्वाहा प्रजात्यै स्वाहा ॥

6.पुष्यः

। । ॥ ॥ ॥ बृहस्पतये स्वाहा तिष्याय स्वाहा । ब्रह्मवर्चसाय स्वाहा ॥

7. आश्रेषा

॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ सर्पेभ्य स्स्वाहा ऽऽश्रेषाभ्य स्स्वाहा ॥ ॥ ॥ ॥ वन्दशूकेभ्य स्स्वाहा ॥

8. मघा

```
9.पूर्व फल्गुनी
अर्यम्णे स्वाहा फर्ल्गुनीभ्या ७ स्वाहा ।
पशुभ्य स्स्वाहा ॥
<u>10. उत्तर फल्गुनी</u>
। ॥
भगाय स्वाहा फल्गुनीभ्या७ स्वाहा ।
ा — ॥
श्रेष्ठ्याय स्वाहा ॥
<u>11. हस्तः</u>
सवित्रे स्वाहा हस्ताय ।
--। - ।
स्वाहा ददते स्वाहा पृणते ।
..-
॥ <sup>—</sup> । ॥ ॥ ॥ ॥
स्वाहा प्रयच्छते स्वाहा प्रतिगृभ्णते स्वाहा ॥
<u> 12. चित्रा</u>
13. स्वाति
। ॥
वायवे स्वाहा निष्ट्यायै स्वाहा ।
। । । ।
कामचाराय स्वाहा ऽभिजित्यै स्वाहा ॥
```

14. विशाखा

। इन्द्राग्निभ्या७ स्वाहा विशाखाभ्या७ स्वाहा । — । — — — । ।— श्रैष्ठ्याय स्वाहा ऽभिजित्यै स्वाहा ॥

15. पौर्णमासि

पौर्णमास्यै स्वाहा कामाय स्वाहा उगत्यै स्वाहा ॥ 115 (29)

16. अनूराधा

। मित्राय स्वाहा-ऽनूराधेभ्य स्स्वाहा । - - । । ॥ मित्रधेयाय स्वाहाऽभिजित्यै स्वाहा ॥

<u> 17. ज्येष्ठा</u>

। ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ इन्द्राय स्वाहा ज्येष्ठायै स्वाहा । ॥ ॥ ॥ ज्येष्ठ्याय स्वाहा – ऽभिजित्यै स्वाहा ॥

<u> 18. मूलं</u>

```
19. पूर्वाषाढा
अद्भ्य स्स्वाहा ऽषाढाभ्य स्स्वाहा ।
समुद्राय स्वाहा कामाय स्वाहा ।
20. उत्तराषाढा
्।
विश्वेभ्यो देवेभ्य स्स्वाहा ऽषाढाभ्य स्स्वाहा ।
अनपजय्याय स्वाहा जित्यै स्वाहा ॥ 116
<u> 21. अभिजित्</u>
ब्रह्मणे स्वाहा अभिजिते स्वाहा ।
ब्रह्मलोकाय स्वाहा ऽभिजित्यै स्वाहा ॥
22. श्रवणं
। ॥ ॥
विष्णवे स्वाहा श्रोणायै स्वाहा ।
ा ॥ — — ॥
इलोकाय स्वाहा श्रुताय स्वाहा ॥
23. श्रविष्ठा
वसुभ्य स्स्वाहा श्रविष्ठाभ्य स्स्वाहा ।
अग्राय स्वाहा परीत्यै स्वाहा ॥
```

```
<u>24. शतभिषक्</u>
वरुणाय स्वाहा शतभिषजे स्वाहा ।
भेषजेभ्य स्स्वाहा ॥
25. पूर्व प्रोष्ठपदा
। ॥ ॥
अजायैकपदे स्वाहा प्रोष्ठपदेभ्य स्स्वाहा । 117
_। __॥
तेजसे स्वाहा ब्रह्मवर्चसाय स्वाहा ॥
26. उत्तर प्रोष्ठपदा
प्रतिष्ठायै स्वाहा ॥
<u>27.</u> रेवति
पूष्णे स्वाहा रेवत्यै स्वाहा ।
पशुभ्य स्स्वाहा ॥
28. अश्विनी
॥ ॥
अश्विभ्या७ स्वाहा ऽश्वयुग्भ्या७ स्वाहा ॥
- ॥ - ॥ ॥
श्रोत्राय स्वाहा श्रुत्यै स्वाहा ॥
```

29. अपभरणि यमाय स्वाहा ऽपभरणीभ्य स्स्वाहा । राज्याय स्वाहा ऽभिजित्यै स्वाहा ॥ 30. अमावासि । । । । । । । । अमावास्यायै स्वाहा कामाय स्वाहा ऽगत्यै स्वाहा ॥ 118 (30) 31. चन्द्रमा । ॥ । ॥ ॥ चन्द्रमसे स्वाहा प्रतीदृश्यायै स्वाहा । ॥ — ॥ अहोरात्रेभ्य स्स्वाहा – ऽर्द्धमासेभ्य स्स्वाहा । - ॥ - ॥ ॥ मासेभ्य स्स्वाहर्तुभ्य स्स्वाहा । संवँथ्सराय स्वाहा ॥ 32. अहो रात्री अहे स्वाहा रात्रियै स्वाहा । ा — ॥ अतिमुक्त्यै स्वाहा ॥ <u> 33. उषा</u> । ॥ उषसे स्वाहा व्युष्ट्यै स्वाहा । – – ॥ – ॥ व्यूषुष्यै स्वाहा व्युच्छन्त्यै स्वाहा । – ॥

व्युष्टायै स्वाहा ॥

```
34. नक्षत्रः
नक्षत्राय स्वाहोदेष्यते स्वाहा । 119
_____ । ___ ॥ । । ॥ ।
उद्यते स्वाहोदिताय स्वाहा । हरसे स्वाहा भरसे स्वाहा ।
्। ।
भ्राजसे स्वाहा तेजसे स्वाहा ।
। — ॥ — ॥
तपसे स्वाहा ब्रह्मवर्चसाय स्वाहा ॥
35. सूर्यः
् । ॥
सूर्याय स्वाहा नक्षत्रेभ्य स्स्वाहा ।
_ _ ॥
प्रतिष्ठायै स्वाहा ॥
36. अदितिः
। ॥ ॥
अदित्यै स्वाहा प्रतिष्ठायै स्वाहा ॥
<u> 37. विष्णुः</u>
। । ॥ ॥ ॥
विष्णवे स्वाहा यज्ञाय स्वाहा । प्रतिष्ठायै स्वाहा ॥ 120
```

द्धिक्राव्यणो अकारिषं

1.31 *वरुण सुक्तं* (TS 1.5.11.3) ा ु। ा । । । । । उदुत्तमं वरुण पाश-मस्मदवाधमं विमद्ध्यम७ श्रथाय । अथा वयमादित्य व्रते तवानागसो अदितये स्याम ॥ (TS 1.2.8.1) अस्तभ्नाद्या-मृषभो अन्तरिक्ष-मिमीत वरिमाणं पृथिव्या आऽसीदिद्विश्वा भुवनानि सम्राड् विश्वेतानि वरुणस्य व्रतानि ॥ (TS 3.4.11.6) यत्किञ्चेदं वरुण दैव्ये जनेऽभिद्रोहं मनुष्या—श्चरामसि । अचित्ती यत्तव धर्मा युयोपिम मा न स्तस्मादेनसो देव रीरिषः ॥ (TS 3.4.11.6) कितवासो यद्-रिरिपुर्न दीवि यद्-वा घा सत्य-मुतयन्न विद्य । सर्वा ता विष्य शिथिरेव देवाथा ते स्याम वरुण प्रियासः ॥ (TS 1.5.11.3) अवतेहेडो वरुण नमोभिरव यज्ञेभि-रीमहे हविर्भिः। । — । — — । क्षयन्न-स्मभ्य-मसुर प्रचेतो राजन्नेना ्सि शिश्रथः कृतानि ॥ (T.S. 2.1.11.6) तत्वा यामि ब्रह्मणा वन्दमान स्तदाशास्ते यजमानो हविर्भिः। अहेडमानो वरुणेह बोद्ध्युरुञ्स मा न आयुः प्र मोषीः ॥ 122 (33) 1.32 *पवमान सूक्तं*

TS 5,6.1.1 हिरण्यवर्णाः शुचयः पावका यासुजातः कश्यपो यास्विन्द्रः । अग्निं या गर्भंदिधिरे विरूपास्ता न आपश्श्र स्योना भवन्तु ॥ यासा ए राजा वरुणो याति मद्ध्ये सत्यानृते अवपश्यन् जनानां। मधुश्रुत रुशुचयो याः पावकास्ता न आपरश् स्योना भवन्तु ॥ यासां देवा दिवि कृण्वन्ति भक्षं या अन्तरिक्षे बहुधा भवन्ति । याः पृथिवीं पयसोन्दन्ति शुक्रास्ता न आपश्श्र स्योना भवन्तु ॥ शिवेन मा चक्ष्णा पश्यताप शिशवया तनुवोपस्पृशत त्वचं मे । सर्वा ं अग्नी ए रफ्सुषदो हुवे वो मयि वर्चो बलमोजो निधत्त ॥ 123 (34) TB 1.4.8.1 (for item No. 124 to 129) पवमान स्सुवर्जनः । पवित्रेण विचर्.षणिः । यः पोता स पुनातु मा । पुनन्तुं मा देवजनाः । पुनन्तु मनवो धिया । पुनन्तु विश्वं आयवः । जातवेदः पवित्रवत् । पवित्रेण पुनाहि मा । शुक्रेण देव दीद्यत् । अग्ने क्रत्वा क्रतू ्रनुं ॥ 124

```
यते पवित्र-मर्चिषि । अग्ने वितत-मन्तरा । ब्रह्म तेन पुनीमहे ।
उभाभ्यां देव सवितः । पवित्रेण सवेन च । इदं ब्रह्मं पुनीमहे ।
न । । । । न । न । । ।
वैश्वदेवी पुनती देव्यागात् । यस्यै बह्वी-स्तनुवो वीतपृष्ठाः ।
तया मदन्त स्सधमाद्येषु । वय । स्याम पतयोखीणां ॥ 125
वैश्वानरो रिमिमिर्मा पुनातु । वातः प्राणेने षिरो मयोभूः ।
द्यावापृथिवी पयसा पयोभिः। ऋतावरी यज्ञिये मा पुनीतां।
बृहद्भि स्सवितस्तृभिः । वर्.षिष्ठैर् देव मन्मभिः ।
ा
अग्ने दक्षैः पुनाहिमा ।
येन देवा अपुनत । ये नापो दिव्यङ्कराः । तेन दिव्येन ब्रह्मणा ॥ 126
इदं ब्रह्म पुनीमहे । यः पावमानी-रद्धयेति ।
ऋषिभि स्संभृत्र एसं। सर्व एस पूतमञ्जाति।
स्वदितं मातरिश्वना । पावमानीर्यो अद्धयेति ।
ऋषिभि स्संभृत ए रसं। तस्मै सरस्वती दुहे।
क्षीरण् सर्पि र्मधूदकं । पावमानी स्स्वस्त्ययनीः ॥ 127
```

```
सुदुघाहि पयस्वतीः । ऋषिभि स्संभृतो रसः ।
ब्राह्मणेष्वमृत 🔖 हितं। पावमानीर् दिशन्तु नः।
इमं लोकमथों अमुं । कामान्थ् समर्द्धयन्तु नः ।
देवीर्देवैः समा भृताः । पावमानी स्स्वस्त्ययनीः ।
सुदुघाहि घृतश्चुतः । ऋषिभि स्संभृतो रसः ॥ 128
ब्राह्मणेष्वमृत्र हितं। येन देवाः पवित्रेण।
ा । । । । । । । आत्मानं पुनते सदा । तेन सहस्रधारेण ।
पावमान्यः पुनन्तु मा।
प्राजापत्यं पवित्रं ।
-- - । । । ।
श्रातोद्याम्ं हिरण्मयं। तेन ब्रह्मविदो वयं।
पूतं ब्रह्म पुनीमहे । इन्द्र स्सुनीती सह मा पुनातु ।
सोम स्स्वस्त्या वरुण स्समीच्या ।
यमो राजा प्रमृणाभिः पुनातुमा ।
जातवेदा मोर्जयन्त्या पुनातु ।
ओं भूर्भुवस्सुवः ॥ 129
```

```
तच्छं यो – रावृणीमहे । गातुं यँज्ञाय । गातु यँज्ञपतये ।
तच्छं यो – रावृणीमहे । गातुं यँज्ञाय । गातु यँज्ञपतये ।
दैवीस्वस्तिरस्तुनः । स्वस्तिर् मानुषेभ्यः । ऊर्द्ध्वं जिगातु भेषजं ।
राञ्चो अस्तु द्विपदे । रां चतुष्पदे ॥ 130 (36)
ओं शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥
( उदकशान्ति समाप्तं )
```

1.33 *नक्षत्र सूक्तं (नक्षत्र जप मन्त्राः*)

1.नक्षत्रं - कृतिका

अग्निर्नः पातु कृतिकाः । नक्षत्रं देविमिन्द्रियं । इदमासां – विचक्ष्मणं । हिविग्सन् जुहोतन । यस्य भान्ति रञ्गयो यस्य केतवः । यस्येमा विश्वा भुवनानि सर्वा । स कृतिका भिरिभ – सम् वसानः । अग्निर्गे देव स्सुविते दधातु ॥

अग्नये स्वाहा कृतिकाभ्य स्स्वाहा ।

अग्नये स्वाहा कृतिकाभ्य स्स्वाहा ।

अंबाये स्वाहा दुलाये स्वाहा ।

नितल्यै स्वाहा ऽभ्रयन्त्यै स्वाहा ।

मेघयन्त्यै स्वाहा वर षयन्त्यै स्वाहा ।

चुपुणीकायै स्वाहा ॥ 1

(कृत्तिका नक्षत्र देवतायै अग्नये नमः)

2. नक्षत्रं - रोहिणी

प्रजापते रोहिणी वेतु पत्नी । विश्वरूपा बृहती चित्रभानुः ।

सा नो यज्ञस्य सुविते दधातु । यथा जीवेम शरद स्सवीराः ।

रोहिणी देव्युदगात् पुरस्तात् । विश्वा रूपाणि प्रतिमोदमाना ।

(रोहिणी नक्षत्र देवातायै प्रजापतये नमः)

3.नक्षत्रं - मृगशीर्.षः

सोमो राजा मृगशीर्षण आगन्न । शिवं नक्षत्रं प्रियमस्य धाम ।

आप्यायमानो बहुधा जनेषु । रेतः प्रजां यजमाने दधातु ।

यते नक्षत्रं मृगशीर्षपस्त । प्रियण् राजन् प्रियतमं प्रियाणां ।

तस्मै ते सोम हविषा विधेम । शन्न एधि द्विपदे शं चतुष्पदे ॥

सोमाय स्वाहा मृगशीर्ष्णय स्वाहा ।

इन्वकाभ्य स्त्वाहौषधीभ्य स्त्वाहा ।

राज्याय स्वाहा – ऽभिजित्यै स्वाहा ॥ 3

(मृगशीर्ष नक्षत्र देवतायै सोमाय नमः)

4. नक्षत्रं – आर्द्रा

आर्द्रया रुद्रः प्रथमान एति । श्रेष्ठो देवानां पतिरिघ्नियानां ।

नक्षत्रमस्य हिवषा विधेम । मा नः प्रजा ् रीरिषन् मोत वीरान् ।

हेती रुद्रस्य परि णो वृणकु । आर्द्रा नक्षत्रं जुषता ् हिवर्नः ।

```
प्रमुञ्चमानौ दुरितानि विश्वा ।
अपाघरा ्स-त्रुदतामरातिं ॥
      रुद्राय स्वाहाऽऽद्रियै स्वाहा ।
      – –,   –   –,     ।।
पिन्वमानायै स्वाहा पशुभ्य स्स्वाहा ॥ 4
(आर्द्रा नक्षत्र देवतायै रुद्राय नमः)
<u> 5.नक्षत्रं – पुनर्वसु</u>
पुनर्नो देव्यदितिः स्पृणोतु । पुनर्वसू नः पुनरेतां यज्ञं ।
पुनर्नो देवा अभियन्तु सर्वे । पुनः पुनर्वो हविषा यजामः ।
एवा न देव्यदितिरनर्वा । विश्वस्य भर्त्री जगतः प्रतिष्ठा ।
पुनर्वसू हविषा वर्द्धयन्ती । प्रियं देवाना-मप्येतु पाथः ॥
      अदित्यै स्वाहा पुनर्वस्प्रथां ।
      – ॥ ॥ ॥
स्वाहा ऽऽभूत्यै स्वाहा प्रजात्यै स्वाहा ॥ 5
(पुनर्वस् नक्षत्र देवतायै अदित्यै नमः)
```

6.नक्षत्रं – पुष्यः

वृहस्पतिः प्रथमञ्जायमानः । तिष्यं नक्षत्रमभि संबभ्व । श्रेष्ठो देवानां पृतनासु जिष्णुः । दिशो उनु सर्वा अभयन्नो अस्तु । तिष्यः पुरस्तादुत मद्ध्यतो नः । बृहस्पतिर् नः परिपातु पश्चात् । बाधेतां द्वेषो अभयं कृणुतां। सुवीर्यस्य पतयस्स्याम ॥ । । । ॥ बृहस्पतये स्वाहा तिष्याय स्वाहा । ब्रह्मवर्चसाय स्वाहां ॥ ६ (पुष्य नक्षत्र देवतायै बृहस्पतये नमः)

7. नक्षत्रं -आश्रेषं

इद्यं सर्पेभ्यो हविरस्तु जुष्टं। आश्रेषा येषा मनुयन्ति चेतः। - । । । । । । । । । । । । । । । । ये अन्तरिक्षं पृथिवीं क्षियन्ति । ते न स्सर्पासो हवमागिमष्ठाः । ये रोचने सूर्यस्यापि सर्पाः । ये दिवं देवी-मनु सञ्चरन्ति । सर्पेभ्य स्स्वाहां ऽऽश्रेषाभ्य स्स्वाहां । ॥ ॥ दन्दशूकेभ्य स्स्वाहा ॥ **7**

(आश्रेषा नक्षत्र देवतायै सर्पेभ्यो नमः)

8.नक्षत्रं – मघा

(मघा नक्षत्र देवतायै पितृभ्यो नमः)

9.नक्षत्रं - पूर्वफल्गुनी

गवां पतिः फल्गुनीना-मसि त्वं । तद्र्यमन् वरुण मित्र चारु ।
तं त्वा वय् सिनतार् सनीनां । जीवा जीवन्तमुप सम्विशेम ।
येनेमा विश्वा भुवनानि सञ्जिता । यस्य देवा अनुस्यिन्ति चेतः ।
अर्यमा राजाऽजर-स्तुविष्मान् । फल्गुनीना-मृषभो रोरवीति ॥

```
अर्यम्णे स्वाहा फल्गुनीभ्या ७ स्वाहाँ ।
     पशुभ्य स्स्वाहा ॥ 9
     (पूर्वफल्गुनी नक्षत्र देवतायै अर्यम्णे नमः)
10.नक्षत्रं - उत्तर फल्गुनी
श्रेष्ठो देवानां भगवो भगासि । तत्त्वा विदुः फल्गुनी-स्तस्य वित्तात् ।
अस्मभ्यं क्षत्रमजर्ण् सुवीर्यं । गोम-दश्च-वदुपसन्नुदेह ।
भगों ह दाता भग इत्प्रदाता । भगों देवीः फल्गुनी-राविवेश ।
भगस्येत्तं प्रसवं गमेम । यत्र देवै स्स्धमादं मदेम । ॥
     भगाय स्वाहा फल्गुंनीभ्या७ स्वाहा ।
     श्रेष्ठयाय स्वाहा ॥ 10(उत्तरफल्गुनी नक्षत्र देवतायै भगाय नमः)
```

11.नक्षत्रं - हस्तः

। सिवित्रे स्वाहा हस्ताय । स्वाहा ददते स्वाहा पृणते । -- ॥ - ॥ - ॥ - ॥ स्वाहा प्रयच्छते स्वाहा प्रतिगृभ्णते स्वाहा ॥

(हस्त नक्षत्र देवतायै सवित्रे नमः) 11

12. नक्षत्रं - चित्रा

त्वष्टा नक्षत्र—मभ्येति चित्रां। सुभ् ए ससं युवति ए रोचमानां।
निवेशयत्र—मृतान् मर्त्या अश्व । रूपाणि पि एशन् भुवनानि विश्वा।
तत्रस्त्वष्टा तदु चित्रा विचष्टां। तत्रक्षत्रं भूरिदा अस्तु मह्यं।
तत्रः प्रजां वीरवती ए सनोतु। गोभिनी अश्वै स्समनकु यृज्ञं॥
त्वष्ट्रे स्वाहा चित्रायै स्वाहा।
चैत्राय स्वाहा प्रजायै स्वाहा॥
वैत्राय स्वाहा प्रजायै स्वाहा॥

(चित्रा नक्षत्र देवतायै त्वष्ट्रे नमः)

13.नक्षत्रं – स्वाती

वायवे स्वाहा निष्ट्यायै स्वाहा । - - , - - , ॥ कामचाराय स्वाहा ऽभिजित्यै स्वाहा ॥ 13

(स्वाती नक्षत्र देवतायै वायवे नमः)

14.नक्षत्रं - विशाखा

(विशाखा नक्षत्र देवतायै इन्द्राग्निभ्यां नमः)

15. पौर्णमासि

पूर्णा पश्चादुत पूर्णा पुरस्तात् । उन्मद्ध्यतः पौर्णमासी जिगाय ।

तस्यां देवा अधि सम्वसन्तः । उत्तमे नाक इह मादयन्तां ।

पृथ्वी सुवर्चा युवित स्सजोषाः । पौर्णमास्युदगा—च्छोभमाना ।

आप्याययन्ती दुरितानि विश्वा । उरुं दुहां यँजमानाय यज्ञं ॥

पौर्णमास्यै स्वाहा कामाय स्वाहा ऽगत्यै स्वाहा ॥ 15

(पौर्ण्यमास्यै नमः)

16.नक्षत्रं - अनूराधा

(अनूराधा नक्षत्र देवतायै मित्राय नमः)

17.नक्षत्रं - ज्येष्ठा

। इन्द्राय स्वाहा ज्येष्ठायै स्वाहा । – । – – । ॥ ज्येष्ठ्याय स्वाहा–ऽभिजित्यै स्वाहा ॥

(ज्येष्ठा नक्षत्र देवतायै इन्द्राय नमः) 17

18.नक्षत्रं - मूलं

मूलं प्रजां वीरवतीं विदेय। पराच्येतु निर्.ऋतिः पराचा।
गोभिर् नक्षत्रं पशुभि स्समकं। अहर् भूयाद् यजमानाय महां।
जहर्नो अद्य सुविते दधातु। मूलं नक्षत्रमिति यद् वदन्ति।
जहर्नो अद्य सुविते दधातु। मूलं नक्षत्रमिति यद् वदन्ति।
पराचीं वाचा निर्.ऋतिं नुदामि। शिवं प्रजायै शिवमस्तु महां॥
प्रजापतये स्वाहा मूलाय स्वाहा। प्रजायै स्वाहा॥

(मूला नक्षत्र देवतायै प्रजापतये नमः) 18

19.नक्षत्रं - पूर्वाषाढा

या दिव्या आपः पयसा संबभूवुः । या अन्तरिक्ष उत पार्त्थिवीर्याः ।
यासामषाढा अनुयन्ति कामं । ता न आपः श्र अस्योना भवन्तु ।
याश्च कूप्या याश्च नाद्या स्समुद्रियाः । याश्च वैश्वन्तीरुत प्रास्चीर्याः ।
यासामषाढा मधु भक्षयन्ति । ता न आपः श्र अस्योना भवन्तु ॥
यसामषाढा मधु भक्षयन्ति । ता न आपः श्र अस्योना भवन्तु ॥
अद्भ्य स्स्वाहा ऽषाढाभ्य स्स्वाहा ।

```
। ॥
समुद्राय स्वाहा कामाय स्वाहा ।
-- -, - ॥ -
अभिजित्यै स्वाहा ॥ 19
```

(पूर्वाषाढा नक्षत्र देवतायै अद्भ्यो नमः)

20.नक्षत्रं - उत्तराषाढा

(उत्तराषाढा नक्षत्र देवतायै विश्वेभ्यो देवेभ्यो नमः)

21.नक्षत्रं – अभिजिद्

यस्मिन् ब्रह्मा ऽभ्यजयथ् सर्वमेतत् । अमुञ्च लोकमिदमू च सर्वं ।

तन्नो नक्षत्र—मभिजिद् विजित्य । श्रियं दधात्वहणीयमानं ।

उभौ लोकौ ब्रह्मणा सञ्जितेमौ । तन्नो नक्षत्र—मभिजिद् विचष्टां ।

```
तस्मिन् वयं पृतना स्संजयेम ।

तन्नो देवासो अनुजानन्तु कामं ॥

न । ॥

ब्रह्मणे स्वाहा ऽभिजिते स्वाहा ।

ब्रह्मलोकाय स्वाहा ऽभिजित्यै स्वाहा ॥ 21

(अभिजित् नक्षत्र देवतायै ब्रह्मणे नमः)
```

22.नक्षत्रं - श्रवणं

र्शृणवन्ति श्रोणा—ममृतस्य गोपां । पुण्यामस्या उपशृणोमि वाचं ।

महीं देवीं विष्णुपली—मजूर्यां । प्रतीचीमेना ए हिवषा यजामः ।

ने श्रेधा विष्णु—रुरुगायो विचक्रमे । महीं दिवं पृथिवी—मन्तरिक्षं ।

तच्छ्रोणैति श्रव इच्छमाना ।

पुण्य च रुलोकं यजमानाय कृण्वती ॥

पुण्य रुलोकं यजमानाय कृण्वती ॥

विष्णवे स्वाहा श्रोणायै स्वाहा । रुलोकाय स्वाहा श्रुताय स्वाहा

॥ 22 (श्रवण नक्षत्र देवतायै विष्णवे नमः)

23.नक्षत्रं – श्रविष्टा

24.नक्षत्रं - शतभिषक्

क्षत्रस्य राजा वरुणो ऽधिराजः । नक्षत्राणा ए ज्ञातिभिषण् वसिष्ठः ।
तौ देवेभ्यः कृणुतो दीर्घमायुः । ज्ञातण् सहस्रा भेषजानि धतः ।
यज्ञन्नो राजा वरुण उपयातु । तन्नो विश्वे अभि सम्यम्तु देवाः ।
तन्नो नक्षत्रण् ज्ञातिभिषण् जुषाणं । दीर्घमायुः प्रतिरद् भेषजानि ॥

वरुणाय स्वाहा ज्ञातिभिषजे स्वाहा ।
भेषजेभ्य स्स्वाहा ॥ 24

(शतभिषक् नक्षत्र देवतायै वरुणाय नमः)

<u> 25.नक्षत्रं – पूर्वप्रोष्ठपदा</u>

अज एकपादुदगात् पुरस्तात् । विश्वा भूतानि प्रतिमोदमानः । — । — । — । — । — । तस्य देवाः प्रसवं यन्ति सर्वे । प्रोष्ठपदासो अमृतस्य गोपाः । विभ्राजमान स्समिधान उग्रः । आऽन्तरिक्ष-मरुहदगन् द्यां ।

त्रं सूर्यं देव-मज-मेकपादं । प्रोष्ठपदासो अनुयन्ति सर्वे ॥

— ,— ॥ — — ॥

अजायैकपदे स्वाहा प्रोष्ठपदेभ्य स्स्वाहा ।

— , — ॥ — ॥

तेजसे स्वाहा ब्रह्मवर्चसाय स्वाहा ॥ 25

(पूर्वप्रोष्ठपदा नक्षत्र देवतायै अजाय एकपदे नमः)

26.नक्षत्रं - उत्तरप्रोष्ठपदा

अहि र्बुद्धिनयः प्रथमान एति । श्रेष्ठो देवानामृत मानुषाणां ।

तं ब्राह्मणा स्सोमपा स्सोम्यासः । प्रोष्ठपदासो अभि रक्षन्ति सर्वे ।

चत्वार एकमभि कर्म देवाः । प्रोष्ठपदास इति यान्. वदन्ति ।

ते बुद्धनियं परिषद्य स्तुवन्तः । अहि ए रक्षन्ति नमसोपसद्य ॥

अहये बुध्नियाय स्वाहा प्रोष्ठपदेभ्य स्स्वाहा ।

प्रतिष्ठाये स्वाहा ॥ 26

(उत्तरप्रोष्ठपदा नक्षत्र देवतायै अहये बुध्नियाय नमः)

27.नक्षत्रं - रेवती

```
अन्न ए रक्षन्तौ बहुधा विरूपं।
वाज्ं सनुतां यजमानाय यज्ञं॥
     । — ॥
पूष्णे स्वाहा रेवत्यै स्वाहा ।
— —
     ॥
पशुभ्य स्स्वाहा ॥ 27
      (रेवती नक्षत्र देवतायै पृष्णे नमः)
```

<u> 28 नक्षत्रं – अश्विनी</u>

तदश्विना-वश्वयुजोपयातां । शुभङ्गमिष्ठौ सुयमेभिरश्वैः । ा ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ अश्विभ्या ७ स्वाहा ॥ अश्विभ्या ७ स्वाहा ॥ स्वाहा ॥ न्या ॥ ॥ स्वाहा ॥ अग्नेत्राय स्वाहाय ॥

(अश्विनी नक्षत्र देवतायै अश्विभ्यां नमः)

29.नक्षत्रं - अपभरणी

अप पाप्मानं भरणीर् भरन्तु । तद् यमो राजा भगवान्. विचष्टां ।
लोकस्य राजा महतो महान्. हि । सुगन्नः पन्थामभयं कृणोतु ।
यस्मिन् नक्षत्रे यम एति राजा । यस्मिन्नेन–मभ्यषिञ्चन्त देवाः ।
तदस्य चित्रण् हविषा यजाम । अप पाप्मानं भरणीर् भरन्तु ॥

यमाय स्वाहा ऽपभरणीभ्य स्स्वाहा ।
राज्याय स्वाहा ऽभिजित्यै स्वाहा ॥ 29

(अपभरणी नक्षत्र देवतायै यमाय नमः)

30.अमावासि

निवेशनी सङ्गमनी वसूनां विश्वा रूपाणि वसून्यावेशयन्ती।
सहस्रपोष्ण् सुभगा रराणा सा न आगन् वर्चसा सम्विदाना।
यत्ते देवा अदधुर् भागधेय-ममावास्ये सम्वसन्तो महित्वा।
सा नो यूज्ञं पिपृहि विश्ववारे रियन्नो धेहि सुभगे सुवीरं॥
अमावास्यायै स्वाहा कामाय स्वाहा ऽगत्यै स्वाहा॥ 30
(अमावास्यै नमः)

31.चन्द्रमा

(चन्द्रमसे नमः)

32. अहो रात्री

ये विरूपे समनसा सम्वययन्ती । समानं तन्तुं परि तातनाते ।

विभू प्रभू अनुभू विश्वतो हुवे । ते नो नक्षत्रे हवमागमेतं ।

वयं देवी ब्रह्मणा सम्विदानाः । सुरत्नासो देववीतिं दधानाः ।

अहोरात्रे हविषा वर्द्धयन्तः । अति पाप्मान–मतिमुक्त्या गमेम ॥

अहो स्वाहा रात्रियै स्वाहा ।

अतिमुक्त्यै स्वाहा ॥ 32 (अहो रात्राभ्यां नमः)

<u> 33. उषा</u>

प्रत्युव दृश्यायती । व्युच्छन्ती दुहिता दिवः ।

अपो मही वृणुते चक्षुषा । तमो ज्योतिष्कृणोति सूनरी ।

उदुस्त्रियास्सचते सूर्यः । सचा उद्यन्नक्षत्र मर्चिमत् ।

तवेदुषो व्युषि सूर्यस्य च । संभक्तेन गमेमहि ॥

उषसे स्वाहा व्युष्ट्यै स्वाहा ।

व्यूष्ठ्यै स्वाहा व्युच्छन्यै स्वाहा ।

व्यूष्ट्यै स्वाहा ॥ 33

(उषसे नमः)

<u> 34. नक्षत्रः</u>

<u> 35. सूर्यः</u>

उदु त्यं जातवेदसं देवं वहन्ति केतवः । दृशे विश्वाय सूर्यं ।
चित्रं देवाना-मुदगादनीकं चक्षुर् मित्रस्य वरुणस्याग्नेः ।
आऽप्रा द्यावापृथिवी अन्तरिक्ष्णः सूर्य आत्मा जगत स्तस्थुषश्च ॥

सूर्याय स्वाहा नक्षत्रेभ्य स्स्वाहा ।

प्रतिष्ठायै स्वाहा ॥ 35

(सूर्याय नमः)

36. अदितिः

अदितिर्न उरुष्य – त्विदितिः शर्म यच्छतु । अदितिः पात्वण् हसः ।

<u>महीमू षु मातर</u>ण् सुव्रताना – मृतस्य पत्नी मवसे हुवेम ।

<u>तुविक्षत्रा – मजरन्ती – मुरूचीण् सुशर्माण – मदितिण् सुप्रणीतिं ॥

अदित्यै स्वाहा प्रतिष्ठायै स्वाहा ॥ 36

(अदित्यै नमः)</u>

37. विष्णुः

इदं विष्णुर् वि चक्रमे त्रेधा नि दधे पदं । समूढमस्य पां स्पुरे । प्रतिष्ठिष्णुः स्तवते वीर्याय । मृगो न भीमः कुचरो गिरिष्ठाः। परयोरुषु त्रिषु विक्रमणेषु । अधिक्षियन्ति भुवनानि विश्वा ॥ विष्णवे स्वाहा यज्ञाय स्वाहा । प्रतिष्ठायै स्वाहा ॥ उर्विष्णवे नमः)

<u> 38. अग्निः</u>

अगिर् मूर्द्धा दिवः ककुत्पतिः पृथिव्या अयं ।
अपाण् रेताण्सि जिन्वति ।

पुवो यज्ञस्य रजसश्च नेता यत्रा नियुद्धिः सचसे शिवाभिः ।
दिवि मूर्द्धानं दिधषे सुवर्.षां जिह्वामग्ने चकृषे हव्यवाहं ॥

(अग्नये नमः) 38

39. अनुमती

अनु नो ऽद्यानुमितर्यज्ञं देवेषु मन्यतां।

ा ा ा ।

अग्निश्च हव्यवाहनो भवतां दाशुषे मयः।

अग्निश्च हव्यवाहनो भवतां दाशुषे मयः।

अन्विदनुमते त्वं मन्यासै शं च नः कृधि।

कृत्वे दक्षाय नो हिनु प्र ण आयू एषि तारिषः॥ (अनुमत्यै नमः) 39

40. हव्यवाहः (अग्निः)

हव्यवाहमभि–मातिषाहं। रक्षोहणं पृतनासु जिष्णुं।

--।

ज्योतिष्मन्तं दीद्यतं पुरन्धिं। अग्नि स्वष्टकृत–माहुवेम।

स्वष्ट–मग्ने अभितत् पृणाहि। विश्वा देव पृतना अभिष्य।

उरुन्नः पन्थां प्रदिशन् विभाहि।

ज्योतिष्मछेह्य जरन्न आयुः॥ (अग्नये नमः) 40

नक्षत्रदेवताभ्यो नमः

ओं शान्तिः शान्तिः शान्तिः